

РАДЯНСЬКИЙ

Перед брамою.

...Чепурненьки, нові, двохповерхові робітничі будиночки—всі в одному стилі,—зросли зеленими городами—ціле своєрідне місто—околиці Харкова.

А ген на фоні сизо-зеленої далечини степів різко, гордо вимальовується могутній красунь ВЕК.

На широкій площині розташувались корпуси заводу.

Наче замагнетизоване око довго не одривається від рівних, пропорційних ліній високих, монументальних будівель, од яких віє спокійною величністю...

Мовчазний, кріпкий мов скеля, завод!

Повний захованих дум...

Робітничими руками народжений...

Не одне натружене чоло зросило потом своїм холодні, цементовані підмурки...

Велично стоїть гордість і краса робітничих рук...

У заводі.

Все подвір'я заводу посікла колія... Загромаджено вагонами... Що-йно сновигають навантажені вагонетки...

Доліта легенький запах горілого заліза...

Перед нами найбільший корпус—машиновий завод.

Одкривається залізна хвртка і ми зразу попадаємо в якесь казкове царство машин...

Доки гляне око—машини, станки, машини... Машинам здається нема кінця й краю...

ки, нервових, поривчастих рухів, зойків, біганини, люди спокійні немов машини, а водночас—спокійний, плавний ритм роботи.

Нема тут гуркіту трансмісій, не сновигають в повітрі паси, не чмихають закоптілі двигуни, лише задумливе журчання моторів порушує хаотичний гул заводу.

Кожна тут машина, кожний станок має свого електромотора.

А їх то усіх біля тисячі на ВЕК'у.

Всьому-ж дає енергію центральна, заводська електростанція з 2-ма могутніми турбо-генераторами.

Далеко, немов дорога, у лісі колон, побігли галереї...

А під самим дахом, поперек всього заводу, повзуть, гуркотять велетенські спорудження—підйомні крани,—

**підйомна сила
1500 пудів**

великими літерами на рямі...

Гак висить в повітрі, незграбно повертається, знижується, дзеленчить...

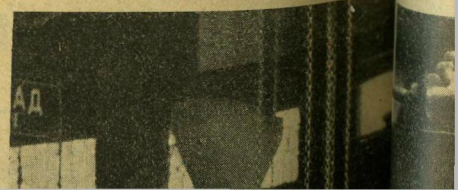
— Давай!...—окрик.

Зачепивши з усього хаосу якусь громадину, гак підіймає, плавно переносить на

Велично стоїть

Аж ось увагу вашу приковує велетенський станок. Великого діаметру диск, на якому вісь припасовано маховика, повагом кружляє. В'їдається різець, товстою шкіркою зашкарублу, чавунову масу, залишаючи

У заводі.

Все подвір'я заводу посікла колія... Загромаджено вагонами... Що-йно сновигають навантажені вагонетки...

Доліта легенький запах горілого заліза... Перед нами найбільший корпус—машиновий завод.

Одкривається залізна хвіртка і ми зразу попадаємо в якесь казкове царство машин...

Доки гляне око—машини, станки, машини... Машинам здається нема кінця й краю...

Сонце падає крізь скляний дах, засліпліє очі відблиск стали, міді, бронзи...

Велика, феєрична картина!

Все тут чисте, світло, нема заводської гені, робіт куляви, що спирає леники, немов гноми, во-

рек всього заводу, повзуть, гуркотять велетенські спорудження—підйомні крани,—

**підйомна сила
1500 пудів**

великими літерами на рямі...

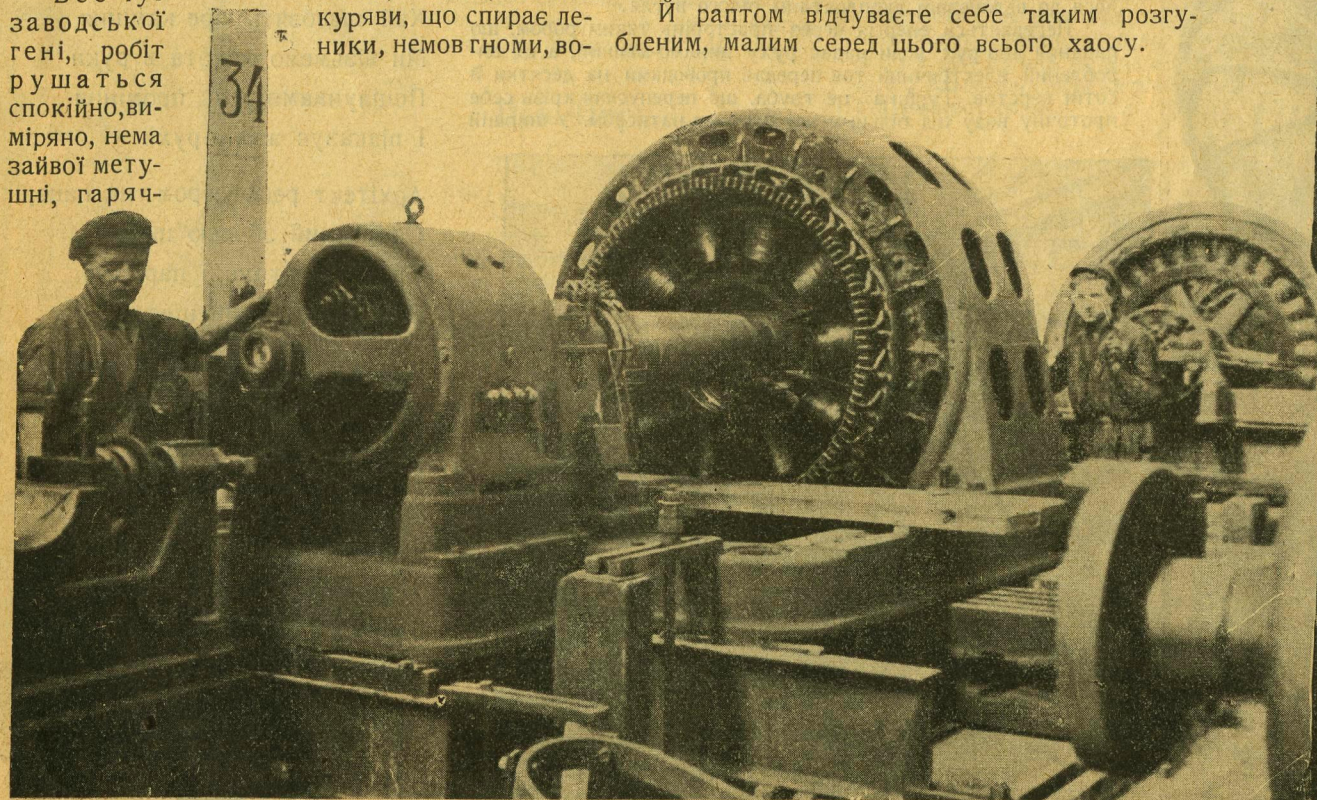
Гак висить в повітрі, незграбно повертається, знижується, дзеленчить...

— Давай!...—окрик.

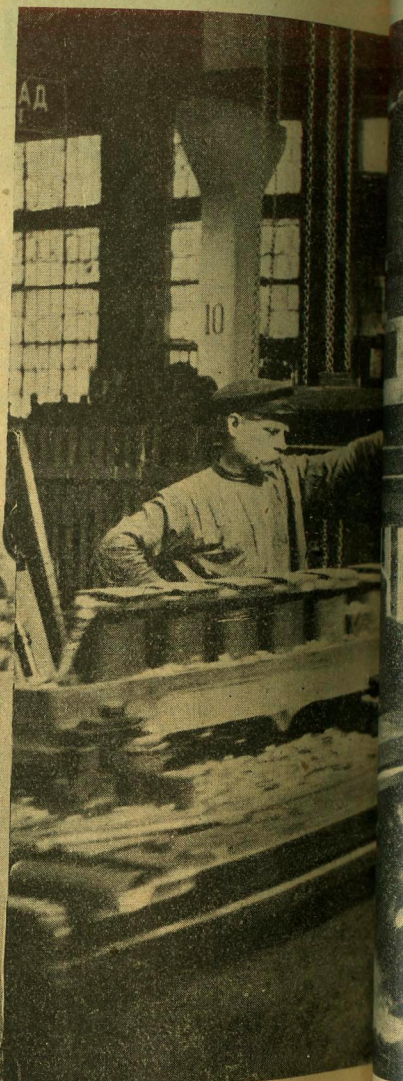
Зачепивши з усього хаосу якусь громадину, гак підймає, плавно переносить на друге місце, обережно, наче дитину ставить. Й ви переповнюєтесь повагою до цієї незграбної, ніжної няньки.

Й раптом відчуваєте себе таким розгубленим, малим серед цього всього хаосу.

Аж ось увагу вашу приковує велетенський станок. Великого діаметру диск, наприпасовано маховика, повагом кружиться. В'їдається різець, тонстою шкіркою зашкарублу, чавунову масу, залишаючи

Крупна продукція заводу—Кондесатор на 2,500 KWA

У вільній позі, покла...

Фот. А. П. Плахтія.

ВЕДЕПЕЦЬ

пильний погляд, легенький кивок знизу вверх головою.

А ось поруч, також повагом, повзе довгий стіль строгального станка. Чавун верещить, скиглить, плаче, але неможливий різець безжалісно ріже якісь пази. У вільній позі, поклавши на ричаг руку, стоїть токарь в окулярах, — внутрішньо засереджений, поважний, він відчуває себе, здається, володарем над цією могутньою машиною, що скоряється його волі.

І токарь і станок, здається, разом риллять з одного матеріалу, доповнюють один одного.

— А ось штамповочний цех... Хотите подивиться? — запропонував нам якийсь робітник.

Ми звернули в бокову галерею...

Бряжчало бляхою. На підлозі — купи порізаної бляхи... З десятків станків однакової конструкції стоїть в ряд. За станками — робітники й робітниці. Повільно крутяться маховички станків. Робітник кладе велику, круглу бляху. Гострі, штамповочні ножі в'їдаються легко немов у масло... Кругла бляха, раптом, просвічує дірками, квадратами, прорізами.

— Для моторів це необхідно, — пояснює робітник, — в оці пази заходить ізолюваний дріт...

Старанно балансуючи між машинами ми

Декільки десятків різнокольорових хусток схилилося над деталями моторів — обмотують ізолюваним шнуром. Робота кипить... Старанно крутять, цокають, штурхають, шарпають, а в очах невтомна веселість грає й срібним перекатом луна сміх під склепінням заводу...

Що розповів інженер.

До нас приєднався інженер, що до того барився десь і зразу взяв нас твердою рукою під своє керівництво. Розгубленість наша минула і ми були дуже вдячні йому.

— А тепер ходім, побачите крупну продукцію заводу, — сказав він нам.

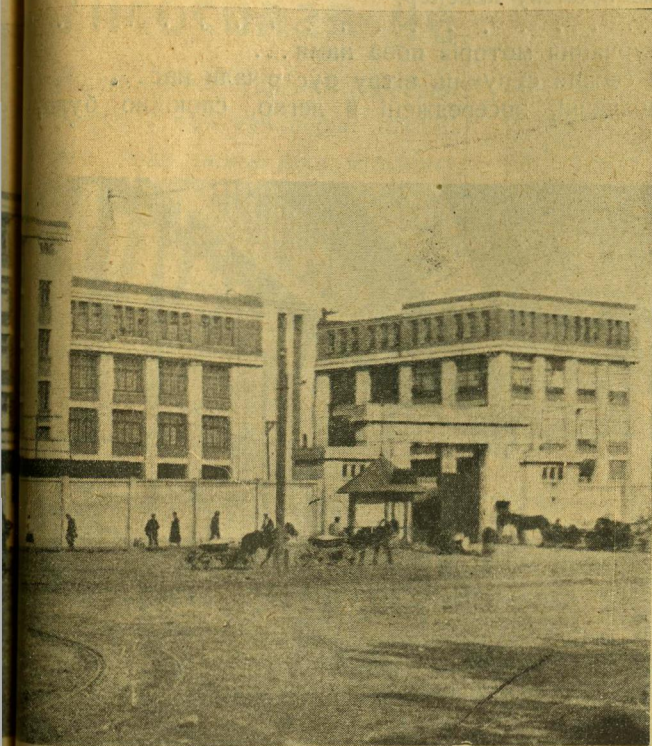
Ми пішли.

Ось, маєте, збирають конденсатор на 2.500 KVA, — вказав інженер. — А ось трансформатор на 10.000 KVA... Для великих електростанцій призначено... Дають енергію...

Але це ще не надто крупна продукція, виявляється. Не-що давно збудували для Азнафти 2 трансформатори по 12.500 KVA. Трансформаторів такої сили ніколи раніш до війни в б. царській Росії не будували. Окрім того збудували для Південсталі мотора на 2.000 кінних сил. З минулого року завод приступив до будування турбо-генераторів, що до війни раніш теж ніколи в б. Росії не будувались.

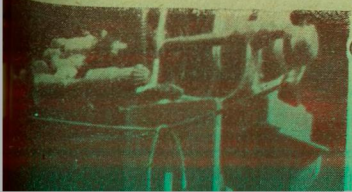
Ми з пошаною гляділи на могутні й загадкові для нас машини, на робітників, що возились біля них.

— А ось маєте останній етап нашої машини, спробна станція, — вказав нам далі інженер. — Машини тут випробовуються, перевіря-

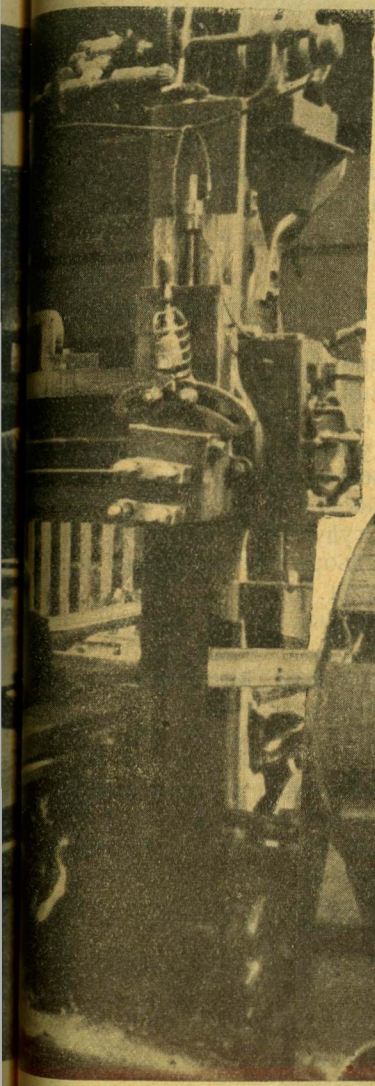

Робітничих рук...

Маховик оновлюється. Страшенно віє від цього плавного руху... Русельний станок, — пояснює робітник, — на якому заводіє. Обточує часті метром в 10 метрів,

Маховик оновлюється. Страшенно відрізняється від цього плавного руху...
русельний станок, — пояснює робітник на якому заводі є. Обточує часті діаметром в 10 метрів, —

Бряжчало бляхою. На підлозі — купи порізаної бляхи... З десятків станків однакової конструкції стоїть в ряд. За станками — робітники й робітниці. Повільно крутяться маховички станків. Робітник кладе велику, круглу бляху. Гострі, штамповочні ножі в'їдаються легко немов у масло... Кругла бляха, раптом, просвічує дірками, квадратами, прорізами.

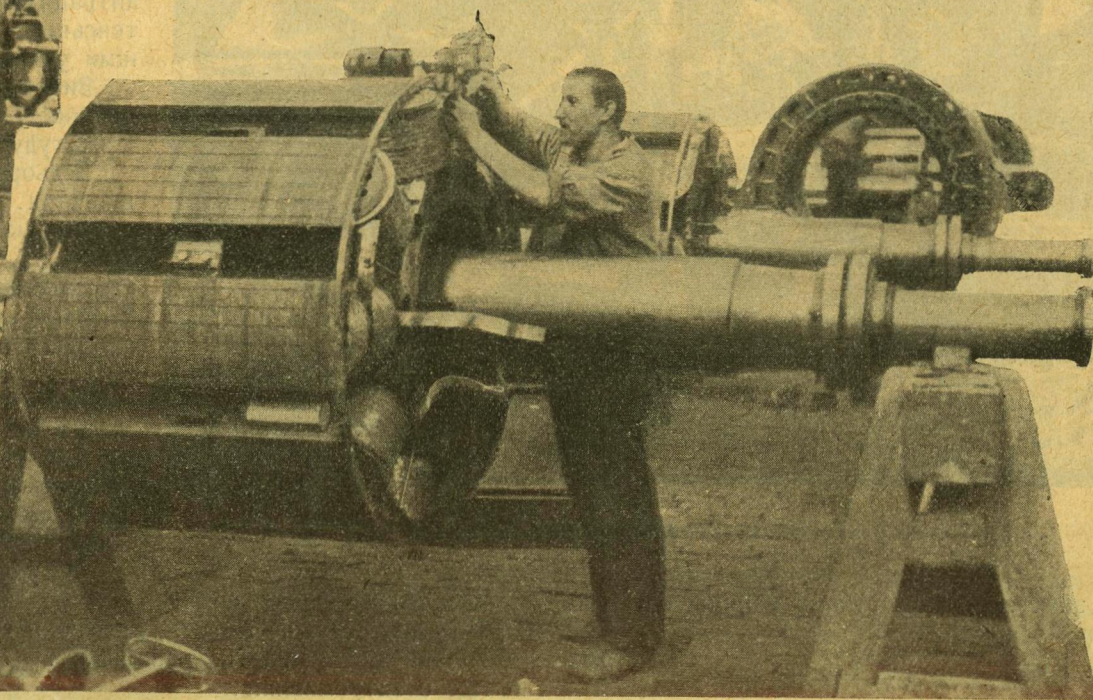
— Для моторів це необхідно, — пояснює робітник, — в оці пази заходить ізольований дріт...

Старанно балансуючи між машинами ми вибирались з штамповочного цеха.

— Аж раптом, в одній з бокових галерей заставлений машинами, дружній регіт дзвенить, вабить своєю життєрадісністю.

Прямуємо туди.

— Обмоточний цех, — пояснюють нам.

Збирають Кондесатор.

Трансформаторів такої сили ніколи раніш до війни в б. царській Росії не будували. Окрім того збудували для Південстали мотора на 2.000 кінних сил. З минулого року завод приступив до будівництва турбо-генераторів, що до війни раніш теж ніколи в б. Росії не будувались.

Ми з пошаною гляділи на могутні й загадкові для нас машини, на робітників, що возились біля них.

— А ось маєте останній етап нашої машини, спробна станція, — вказав нам далі інженер. — Машини тут випробовуються, перевіряються на працездатність.

Ми бачили як на різних підмурках то в пазах цементованої підлоги стояли зібрані електромашини, кожну хвилину готові до життя.

— А тепер гляньте назад, — вказав рукою інженер, — весь завод перед вами як на долоні.

І дійсно, ми були в другому кінці заводу і тепер перед нами побігли залляті сонячним сяйвом довжелезні галереї...

— Побудовано завод так, — говорив інженер, — що ви можете бачити поспідовно всі етапи роботи заводу над якою-будь машиною. В бокових галереях збирають малі, середні машини, в центральній — великі; народившись в літєйному цехові, машина, або певніш кістяк машини, проходить токарну, слюсарну,

стоїть токар.

строгальну, так-би мовити—чорнові роботи. Тоді попада в зборочну.

Зібрана машина перед тим як вступити у життя випробується на спробній станції, складає, так-би мовити, іспит. Й коли в неї не буде знайдено дефектів, тоді її можна лакувати й відправляти за призначенням.

Такий точно шлях проходять могутні конденсатори, генератори, трансформатори і різні мотори.

— Електромашина владними кроками завойовує промисловість,—говорив далі інженер.— Економію в галузі техніки, економію енергії, раціональну постановку виробництва дає електромашина.

„Харківський електромашинобудівельний завод — найбільший завод на весь Радянський союз. На великій площі, щось біля 10 десятин розташувались його корпуси.

„Отже зрозуміло, що центр роботи по електромашинобудівництву лежить на ньому.

„ВЕК зараз електрифікує великі заводи Донбасу, Уралу, Азнафти, Текстильтресту, Волховстрой, будує машини для різних електростанцій...

„Ті роботи, що має завод за 2 роки слід було-б виконати за півроку.

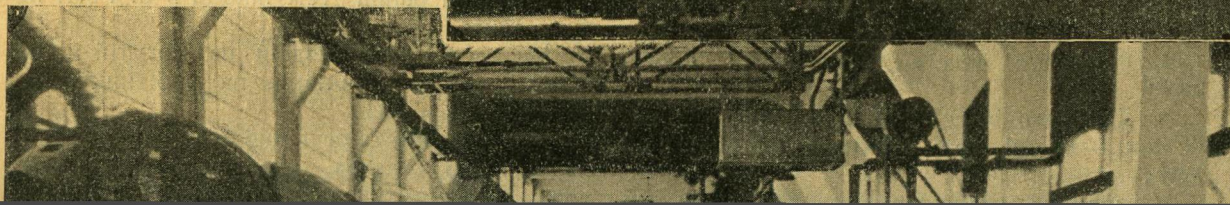
„Завод поширюється. Приєд-

Закінчив свою промову інженер.

Задумливе журчання моторів поза нами...

Сине небо й свіжий струмінь вітру зустрічали нас...

Ми йшли мовчазні, зосереджені й легко, спокійно було, чомусь, нам..

...Далеко побігли галереї ..

Заводе, мовчазний заводе,
скільки дум навіяв ти!

А ген. робітники наванта-

них електростанції...
„Ті роботи, що має завод на
2 роки слід було-б виконати
за півроку.

„Завод поширюється. Приед-

...Бряжчало бляхою... Штамповочний цех...

нуються нові корпуси, замовлено нові станки машини в Німеччині, Америці.

„Протягом цих двох років число робітників з 4-х тисяч буде збільшено до 12 тисяч.

„Завод росте й міцніє,—

Зазеленіє зрошене поле...

Загупають дужче молоти, радісно загуркоче станок...

... На спочин підуть трансмісії...

Йде електромашина.

...Далеко побігли галереї...

Заводе, мовчазний заводе,
скільки дум навів ти!

...А ген робітники навантажують машинами вагони...

... І загудуть машини.

Здригнуться мури блискучого
антрациту—колотимуться веле-
тенськими кригами під могут-
німи ударами електромашини...

Випроста згорблену спину за-
бойщик...

Загудуть вентилятори...

Бадьоро затріпотять легені
шахтаря...

Швидко пірне в шурх під-
йомка...

Засапано засмокчуть на-
сози...

Заб'ють буйні фонтани наф-
ти...

Трамвайні мотори повезуть
тисячі людей...

Електричні лампочки засяють
в потягах...

Проріжуть темряву степів
електростанції...

Загудуть млини...

К. Подолянин.

Лісосплав че

Після дванадцятирічної перерви до Херсону прибули перші плоти. Всього сюди пливе біля мільйону кубфутів лісу, половина якого без затримки пройшла Дніпрові пороги.

Ці плоти є першою ластівкою відродження південно-української лісової промисловости та лісоекспорту.

Зверху—Типи лоцманів;

рез Дніпро.

Вже загула після довгої мовчанки лісопильня.

Готується пиляний ліс для закордону.

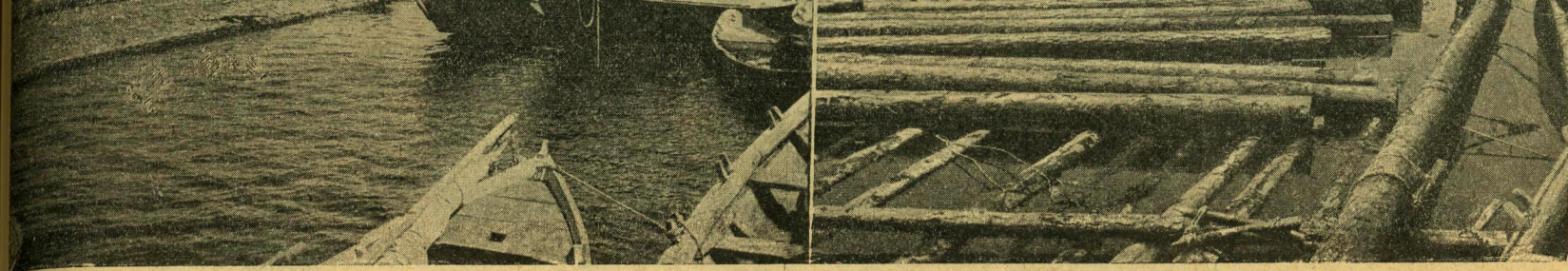
Ринок свobodно доставляє лісоматеріал селу й місту.

Приступні ціни, зручний транспорт утворюють сприятливі можливості для розвитку нашої лісопромисловости.

Херсон

Внизу—Мент прибуття плотів.

$$\sqrt{1.000 \text{ Крб.}} = X$$

Діловод Фінансового відділу якогось треста Альоша КУЦИК, бігав сьогодні по канцелярії треста занадто стурбований.

Із кімнати в кімнату носилася його розхристана постать.

Коли він забіг, утретє, до Секретаріату, і шукаючими очима окинув кімнату, секретар, надмірно галантна людина в рогових окулярах, важно запитав Альошу.

— Що ви шукаєте Альоша?

(До речі—Альошу КУЦИКА, всі назвали просто Альошою, правда крім друкарниць та нижчих посадою, ці останні його називали тов. КУЦИК).

На запитання секретаря, розсіянно посміхнувся й поскріб за лівим вухом правою рукою (це була його звичка), потім запитав:

— А? Що?

— Чого, кажу ви шукаєте.

— А, дурниці—мотузочка верьовки, звичайненького мотузочка, і знаєте—ніяк не знайду. У всьому тресті не знайду.

— А на віщо вам?—галантно запитав секретар.

— На віщо?—Альоша знов поскріб правою рукою за лівим вухом. — Так, треба.

Відповів і хотів бігти далі.

— Чекайте-но.—спинив його секретар,—у мене, здається, є.

Потім він порився в корзинці, що стояла у нього під столом і подав Альоші мотузочка.

— Ні, цей не підходе,—роздивившись сказав Альоша,—кріпшого треба.

— Другого нема,—відповів секретар.

Альоша Куцик побіг далі.

Коли він, не найшовши мотузочка, забіг до кімнати, де робив, у нього в голові була чомусь чудна думка. Там мотузочка вже не було, були кальсони.

Приклавши пальця до свого чола, він, постояв хвилину замислившись, не відповів нічого на оклик головбуха й побіг до вбиральні.

У вбиральні, подивився на власні кальсони. Кальсони були чистенькі, свіжі. Він згадав, що тільки учора ввечері він їх надів.

Коли він вернувся до кімнати, де робив, головбух, підійшовши до нього, запитав:

— Що це ви сьогодні все бігаєте?

— Та знаєте, у мене розстройство шлунку,—чомусь збрехав Альоша.

— Тут є негайна справа.

Візьміть зараз під відчит десять карбованців і підіть на пошту; там получена якась посилка на адресу треста.

Ось візьмете повістку.

Треба викупити.

Головбух передав Альоші повістку.

Альоша сів написав заяву про видачу 10 карбованців. Головбух написав резолюцію—„прошу видати“.

Член Правління написав своє коротке: „видати“.

Альоша піійшов до каси, але скарбник відповів, що зараз у касі грошей зовсім немає, і що сьогодні не буде, про це Альоша доложив Головбухові.

Головбух узяв заяву Альошину й пішов до члена Правління. Теж доложив.

Член Правління послуховавши, зітхнув, і сказав:

— Напишіть чек на Держбанк.

Головбук, вернувшись, дав розпорядження виписати чек на суму 10 карбованців і довіреність на ім'я Альоші.

Альоша, узявши зі столу свій портфель (він ходив завжди з портфелем), пішов у Держбанк по гроші.

Йти до банку треба було повз пасаж. У пасажі Альоша, побачивши вітрину з жіночим вбранням, спинився й довгенько думав.

Взагалі Альоша справляв вражіння, знервованої людини. Під очима у його синіло. По стомленому обличчі, то там, то тут бігали живчики.

5 РОКІВ НА СТОРОЖІ
РЕВОЛЮЦІЇ.

Альоші, вчинила скандал. За те, що він був тільки діловодом. Раніш, коли Альоша з нею познайомився (це коли йому тільки хотілося женитися) він представився їй як секретар правління треста.

Потім, як і слід було чекати, вони полюбили один одного і незабаром одружилися. Дружина Альошина знала за нього, як за секретаря правління тресту.

Ну, звичайно, у них це вийшло так:

Альоша сидів за столом і читав газету. До нього підходить його дружина:

— Що це ви читаєте гр-н діловод?

— Газету,—відповів Альоша.

— Газету? !—закричала дружина Альошина,—я тебе не за газету а хто ти такий?

— Як-то хто такий? Твій чоловік,—спокійно відповів Альоша, він за розсіяністю не почув слова „діловод“.

— Мій чоловік? Це я сама знаю,—кричала дружина далі,—я тебе не запитую чи мій ти чоловік чи ні, я тебе запитую де й на якій посаді ти служиш?...

— Як-то де, хіба ти не знаєш, я секретар правління...

— Секретар Правління? Ділопутішка ти нещасний. Це що таке?—істерично закричала Альошина дружина, й кинула йому в обличчя його службове посвідчення.

Альоша був зовсім не зомлів.

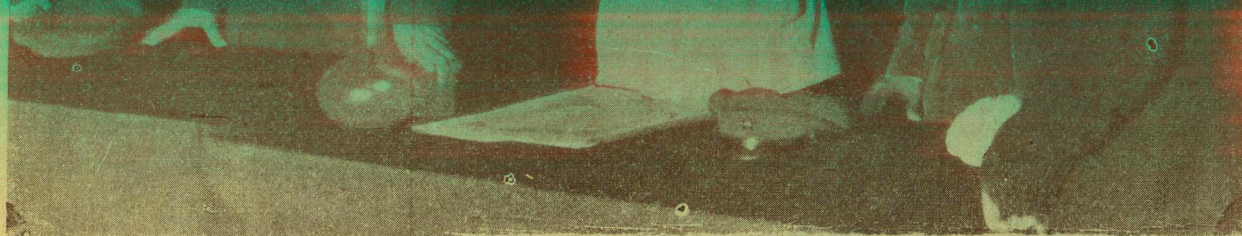
Дружина його гримнула дверима й зникла з дому. Вернулася вона після 12-ої вночі й тут у них почалася справжня баталія.

Дружина Альошина кричала:

— Ти*подлец! Ти мерзота! Якби я це знала, я-б за тебе ніколи не пішла!

Альоша хотів був обуритися:

— Коли ви хотіли піти за секретаря ви дійсно помилились! До речі, між іншим всі секретарі, а особливо по трестах — жєнаті!

я це знала, я-б за тебе ніколи не пішла!

Альоша хотів був обуритися:
— Коли ви хотіли піти за секретаря ви дійсно помилились! До речі, між іншим всі секретарі, а особливо по трестах — жонаті!

5 РОКІВ НА СТОРОЖІ РЕВОЛЮЦІЇ.

4-й Український Червонопрапорний полк при ДПУ та РНК святкував 12 вересня 5-тиріччя безперестанної служби на варті революції. На святі ювілею було оголошено від уряду УСРР грамоту.

В грамоті між іншим зазначено: „В день святкування вами свого п'ятиріччя перед нашою Спілкою, перед Червоною армією стоять нові невідкладні завдання.

Нове будівництво армії, що його зараз ми провадимо на підставі територіальної системи, що за неї армія як-найщільніше зв'язується з багато мі йоновими трудовими масами нашої Спілки, ставить відповідні завдання і перед Червоною армією — стати приводним ремнем політики Радянської влади.

Через те поглиблення політико-освітньої праці в лавах Червоної армії становитиме ще довго наше головне завдання і в цьому розумінні 4-й полк має бути, як завжди, на передових позиціях“.

Зверху — читання грамоти Раднаркомом. Нижче — військові спортивні вправи кіннотчиків.

Згадавши про щось, Альоша скривився, плюнув і одійшов від вітрини. Але у банк не пішов, а зразу підійшов до другої вітрини.

Оп'ять замислився.

Але те, про що він згадав, не йшло йому з голови. Думаючи про це, він стояв біля вітрини й нічого не бачив.

Те, про що він згадав, було ось, що:

Це був сьогоднішній скандал з його молодого дружиною, що він одружився з нею два з половиною місяці тому. Справа в тім, що вона вчора ввечері, залізла йому у портфель і, побачивши там службове посвідчення

— Крім того, що ви мерзота, ви ідіот! Що мені до того, що ви діловод, а не секретар?! Треба було не брехати. Навіщо вам було брехати?!

Альоша здав тона, почав заспокоювати дружину. Він говорив їй, що сильно її любить. Просив пробачити йому цю брехню.

Дружина Альоші, теж перейшла на друге. Вона вже кричала:

— Так такі-то у Вас, „різні внески“, то в МОДР, то в ОАВУК, то туди, то сюди?! Брехун, ви брехун! Та як-би я це знала, я-б ніколи не кинула посади! (вона служила десь друкарницею до одруження). Ви подивіться на мене, на що я таке стала схожа, пальта — нема, шляпки — нема,

панчох—тільки три пари, ботинок—немає... Альоша мовчав, сидів, як прибитий. Трошки згодом, коли дружина його змовкла, він почав діпломатично:

— Знаєш Нінкò (дружину звали Ніна, Альоша називав її Нінкò, з наголосом на О), знаєш Нінкò моє любе, я вирішив, усі гроші, що я одержу за цей місяць витратити на тебе. Зробиш, що хочеш.

Далі він їй все розказав. Він ніколи не був секретарем правління треста. Він тільки страшенно хотів ним бути. Перед оженінням, він подавав заяву в другий трест, але йому відмовили. Він думав, що як тільки одружиться йому пощастить поступити секретарем будь-якого тресту.

Вони ніби замирилися, але ранком дружина Альошина, одягнувшись, несь хотіла йти. Коли вона пудрилася перед свічадом, промовила пошепки, але так, щоб Альоша вчув:

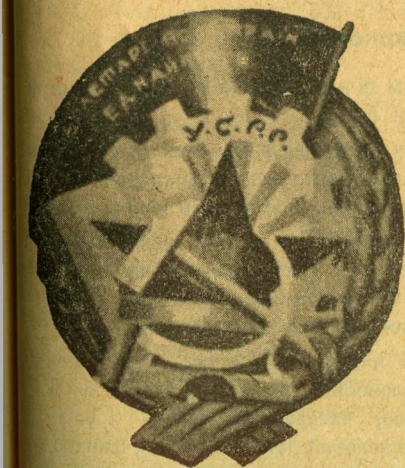
— Дружина ділопудішки,—і скривилася.

Альоша запитав:

— Куде це?

Дружина його, многозначливо, посміхнувшись різко відповіла.

— Не ваше діло. А між иншим, щоб ви знали, іноді буває, що жінки таких ділопудів як ви, робляться проститутками.

Проект малюнка, що одержав 2 премію.

Гримнула дверима, а Альоша з тої хвилини прийшов у таке становище, в якому ми його бачили у тресті. Він був просто знервований і шукав вихід.

У пасажі Альоші раптом здалося, що він заблудився. Одішовши від вітрини, де він досі стояв, він спитав якусь бариньку:

— Не знаєте громадянка, де тут вихід?

Громадянка здивовано глянула на нього і вказуючи рукою на двер пасажу, промовила:

— Ось тут.

Альоша вийшов із пасажу й направився у Держбанк.

У Держбанку народу було мало. Альоша стояв у черзі до каси, з чеком у руках.

Раптом його погляд упав на чек. Він побачив, що чек був написаний американською ручкою, синім атраментом, (така ручка

...ла і в Альоші), що рахівник, який писав чек, забув написати суму про...

Альоші прийшла у голову нова, чудна й приємна думка. Він пошепки вив.

— Моє любе Нінкò, у тебе сьогодні будуть і пальці, і джмі, і панчохи, нове плаття. Словом у тебе буде все, що ти захочеш.

Потім він увійшов із черги підійшов до вільного стола, витяг свою американську ручку й приписав на чекові два „нуліка“, а там, де повинно

Головбух розірвав пакунок. Там були нові книжки видання В. Р. Н. Г.

Коли Альоша підійшов до свого стола, він був спокійний, хоча коли одержував гроші йому тряслись руки.

Тепер він був, як йому здалося—кремнево спокійний.

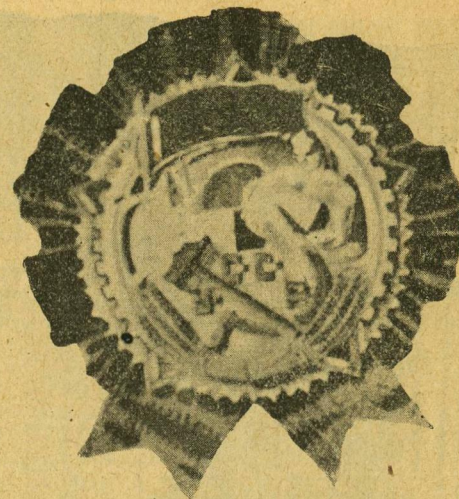
До нього, о півна четверту, підійшов старший кур'єр, секретаріатовський і, передаючи йому конверт, сказав:

— На Вас одержано міського листа.

Альоша розірвав конверт, очі його забігали по рівних рядках.

Прочитавши листа, Альоша дістав гроші запакував їх у новий конверт, дістав свою американську ручку, щось написав.

Потім він знову побіг у вбиральню..

Новий орден Трудового Черв. Прапору. Проект малюнка, що одержав 1 премію.

Коли всі співробітники треста розійшлися, унутрішній охоронник довго чекав на Альошу КУЦИКА, щоби той вийшов із вбиральні.

Але дочекатися не міг.

Коли пройшла ціла година, і по обіді знов, в установу прийшов завгосп, унутрішній охоронник доложив йому, що Альоша після „пів на четверту“ зайшов у вбиральню й досі не виходив.

Завгосп підійшов до дверей вбиральні:

— Тов. КУЦИК, що там з Вами ?—запитав він,—час-би вже й вийти.

Але відповіді звідти не було.

Прислухалися Завгосп із унутрішнім охоронником,—там, за дверима було тихо.

Завгосп запитав знову:

— Тов. Куцик?

Відповіді знову не було.

Тоді він наказав зламати двері.

Двері зламали скоро й обидва одхитнулися.

Там напівголий тільки в одній сорочці, на подраних в шмаття і звязаних у мотузочок кальсонах висів, вже посинілий, Альоша Куцик.

В одному куткові лежали його брюки, а біля них конверт запечатаний з написом: „Директору треста.

Ці гроші, я підложно одержав із Держбанку і оскільки вони мені не потрібні, я повертаю їх у Правління Треста.

Другий конверт був розірваний, завгосп витяг звідти записку й про-

проект малюнка, що одержав
2 премію.

в Альоші), що рахівник, який писав чек, забув написати суму про-

в Альоші прийшла у голову нова, чудна й приємна думка. Він пошепки

Мое любе Нінко, у тебе сьогодні будуть і пальто, і джмі, і панчохи, і плаття. Словом у тебе буде все, що ти захочеш.

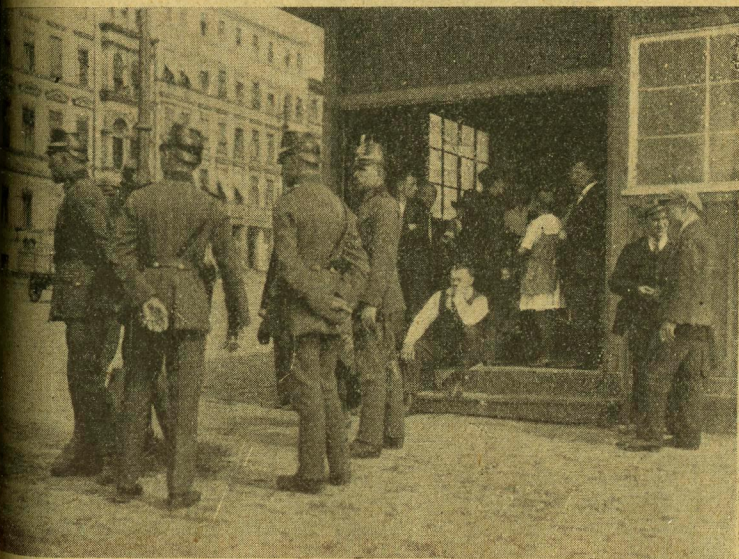
Тім він увійшов із черги, підійшов до вільного стола, витяг свою американську ручку й приписав на чекові два „нуліка“, а там, де повинно було бути написану: „десять карбованців“, написав прописом: „тисяча карбованців“. Порвав довіреність, рішивши, що його службове посвідчення допоможе.

І сталося. Альоша одержав тисячу карбованців, і поспішав на

почти він повернувся о третій годині, доложив головобухові, що виконання виконав, як-слід.

передав йому пакунок з пошти.

відправка до СРСР угорських комуністів, що томилися у в'язницях і були визволені Радянською владою.

як в Штеттині (Німеччина), де тимчасово перебували комуністи перед відправкою до СРСР.

було тихо.

Завгосп запитав знову:

— Тов. Куцик?

Відповіді знову не було.

Тоді він наказав зламати двері.

Двері зламали скоро й обидва одхитнулися.

Там напівголий тільки в одній сорочці, на подраних в шмаття і зв'язаних у мотузочок кальсонах висів, вже посинілий, Альоша Куцик.

В одному куткові лежали його брюки, а біля них конверт запечатаний з написом: „Директору треста“.

Ці гроші, я підложно одержав із Держбанку і оскільки вони мені не потрібні, я повертаю їх у Правління Треста.

Другий конверт був розірваний, завгосп витяг звідти записку й прочитав:

„Ділопудішку нещастного любити не можу,

й ніколи-б не полюбила.

Брехати так може тільки подла вкінці людина.

Прощайте. Більше мене не побачите, бо в мене єсть

справжній секретар. Хоча й жонатий!

Ваша бувша дружина Ніна“.

7/VIII-25 р. м. Харків.

Угорські комуністи та їх сім'ї йдуть, під охороною поліції на пристань.

ЩА ЧУЖИЦІ

(Зоологічний сад в Харкові)

Яскраво-багряне сонце останній раз поринало своїм промінням в блакитні води Південного моря, легенький ніжний вітерець журно похитував блискучі теплі хвилі, і сумовито-поважні зірки на темно-синьому небі слали свої усмілки журливому морю, а воно хвилясте, смутне, ніжно-принадне й суворобурхливе наспівувало свою вічну сумну пісню...

Тепла оксамитова, радісно-дзвінка ніч помалу розправила крила свої, сутінню заступаючи від моря останнє тремтяче сонячне проміння. А на тлі сиво-рожевого серпанку заходу вимальовувався білосніжний, схожий на чайку корабель, що легко похитувався на чорно-синіх хвилях...

А на тому кораблі в клітинах сиділи полонені звірі.

Ось двоє молодих левів зовсім хорих від хитання та великої подорожі нудяться в клітині. Недовго погуляли вони на волі! Їм всього по 3 роки... І, мабуть, не прийдеться їм більше грітись під теплим сонцем південної...

не лякати їм більше сірооких струнких серн та ланів своїми риками...

А поруч не менше замучених пара зовсім ще юних леопардів поскручувались клубочками на дні клітини й зажурено поглядають навкруги себе...

Тут-же топчеться в своїй величезній клітині слон... Сопе, пирхає, плюється, що-хвилини висовує свій хобот між ґратами й суворо дивиться—неначе шукає на кому-б вилити свій гнів...

Але всі навкруги байдужі і не помічають настрою полонених... Тільки сріблясті хвилі співають їм пісню, ласкаво обмиваючи з усіх боків корабель, та золотий лукавий місяць, швидко вискочивши з-за хмарок, іноді радісно моргне їм, зарежечеться, скупає в морі своє проміння і знову заховається за золоті хмарки...

І часто німу тишу ароматної південної ночі порушують страшні жалібно-гнівні рики левів...

Подорож закінчено і звірі відпочивають у Харківському зоологічному саді. Стомлені леви розляглись ліниво в своїх клітинах наче не хижаки, а мирні собі домашні тварини... І тільки підчас їжі яскраво виявляються їх дикі інстинкти... З жадністю накидаються вони на м'ясо—свуть його, кусають, гарчать, ревуть і взагалі так лютують, що навіть до клітки приступити боязно. Зате, ширні

понадухнула крила свої, сутінню затупляючи від моря останнє тремтять сонячне проміння. А на тлі сиво-рожевого серпанку заходу вимальовувався білосніжний, схожий на чайку корабель, що легко похитувався на чорно-синіх хвилях...

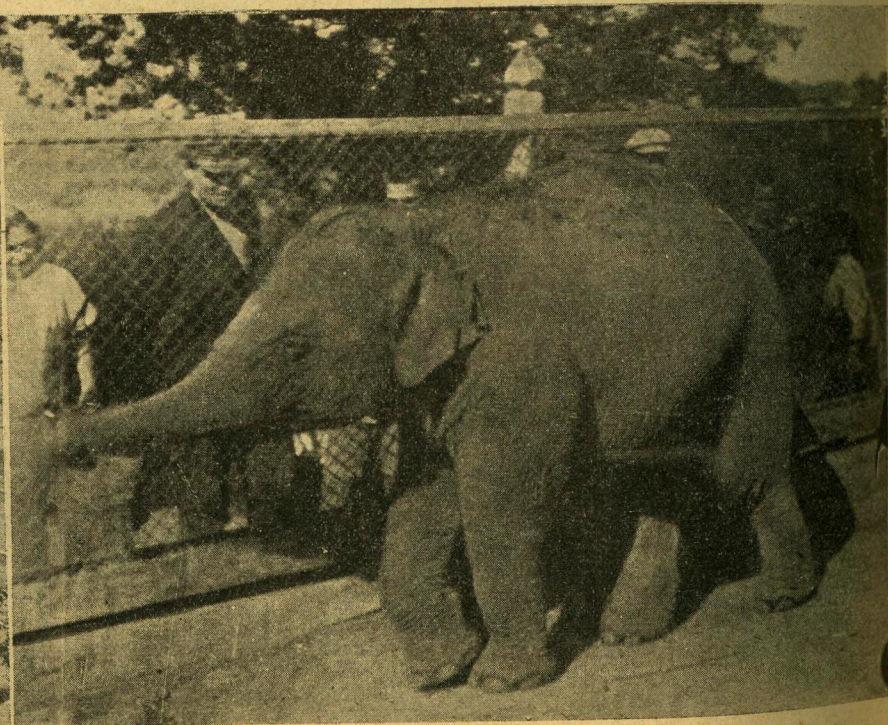
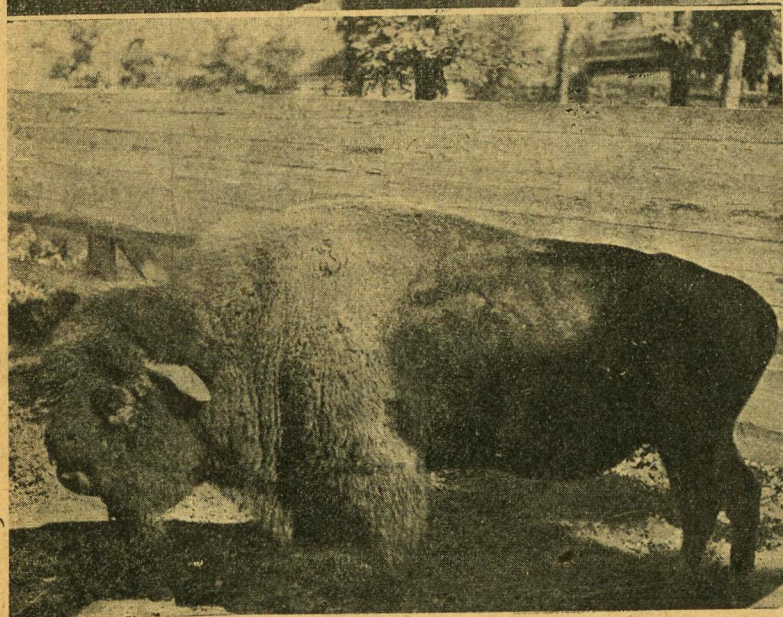
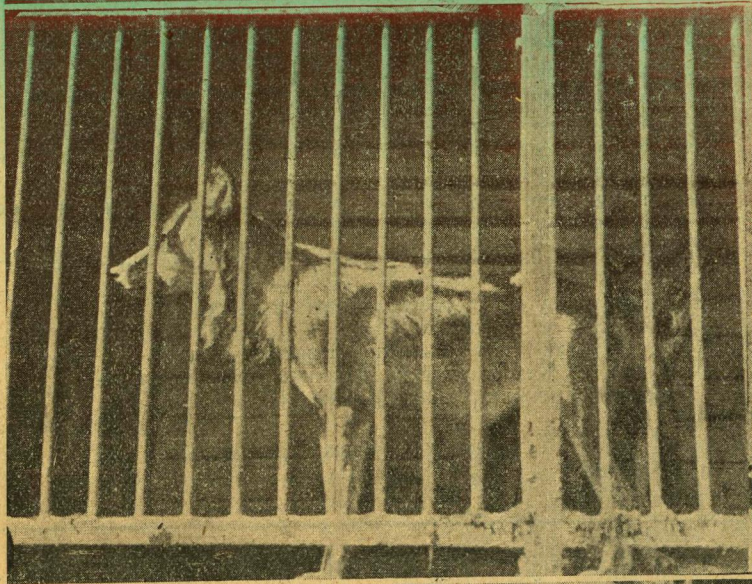
А на тому кораблі в клітинах сиділи полонені звірі.

Ось двоє молодих левів зовсім хорих від хитання та великої подорожі нудяться в клітині. Невдовго погуляли вони на волі! Їм всього по 3 роки... І, мабуть, не прийде їм більше грітись під палким сонцем південної пустелі, ні дихати ароматним повітрям чарівних джунглів, і

але всі навкруги задуші і не помічають настрою полонених... Тільки сріблясті хвилі співають їм пісню, ласкаво обмиваючи з усіх боків корабель, та золотий лукавий місяць, швидко вискочивши з-за хмарок, іноді радісно моргне їм, зареочється, скупає в морі своє проміння і знову заховається за золоті хмарки...

І часто німу тишу ароматної південної ночі порушують страшні жалібно-гнівні рики левів...

Подорож закінчено і звірі відпочивають у Харківському зоологічному саді. Стомлені леви розляглися ліниво в своїх клітинах наче не хижаки, а мирні собі домашні тварини... І тільки під час їжі яскраво виявляються їх дикі інстинкти... З жадністю накидаються вони на м'ясо—рвуть його, кусають, гарчать, ревуть і взагалі так лютують, що навіть до клітки приступити боязно. Зате, коли наїдяться добре, то робляться ліниві, спокійні й неповоротні.

У заголовкові—Леві, привезені з Гамбурга; ліворуч—Ведмедик 15 років „Соня”; нижче—Вовки; далі—Зубро-бизон; праворуч—Слон, привезений з Гамбурга. Вартість його 4.000 марб.

От, приміром, леопарди. Наїлись добре і пере-
вають у гарному настрої. Самець перекинувся
на спинку і з-під лоба стежить за своєю красунею
мишкою, а вона потихесеньку ступає оксамитовими
шовковистими лапками, граціозно вигинає спинку
і мурликає йому пісеньку...

Зате ніяк не заспокоїться слон. І нагодували
його добре, і напоїли, а він бунтливий бігає по
клетці, брязкотить ланцюгом, намагається відірва-
тися і перескочити через тин, але ланцюг товстий—
не рветься, тільки дзвенить—це ще більше обурює
слона і він, роздратований, гнівний, знову й знову
біжить по валері і так лякає своїх сусідів муфлонів
(і інших баранів), що ті що-йно, збиваються до
землі і ледве дихають...

Тільки одnogорбий верблюд „Юхим“ не звертає
ніякої уваги на гостя. Він навіть не розуміє,
чому лютує слон. Бо сам „Юхим“ живе вже тут
десять років і йому добре...

Він добре знав, що його пращурі часто-густо
вважали важкою ношею, змучені голодом та спра-
гою не один раз гинули од нестерплячого зною на
жарких пісках палких пустель; він знав, що за-
вжди сам такої долі лише дякуючи тому, що по-
пав сюди, і хоча іноді й набігала на нього хвиля
журби по далекій вітчизні, але це тра-
плялось дуже і дуже рідко... Повсякденні вражіння
жасного затирали тугу за минулим...

І завжди кожний клопочеться своїм, у кожного
свої інтереси, свої потреби, і життя кожного, не
залежачи на зовнішню одноманітність, різняться
від одного.

Муфлони настільки невибагливі в своїх потре-
бах, що їх може задовольнити який-небудь пучечок
трави, та бігання по штучній скелі, тоді як їхні
сусідки, орли білоголові, й інші крилаті мешканці
завсім по иншому сприймають життя. По їх
манерах журбою очам видно, що їм хочеться
видко, як вони нудяться в малих клітинах
і думають про далекі краї, де на тлі блакит-
ного неба вимальовуються величезні розпечені
скелі та блищать вічні білі сніги... Стогнуть орли
і поглядають навкруг себе то жалібно, то суворо,
і навіть злісно...

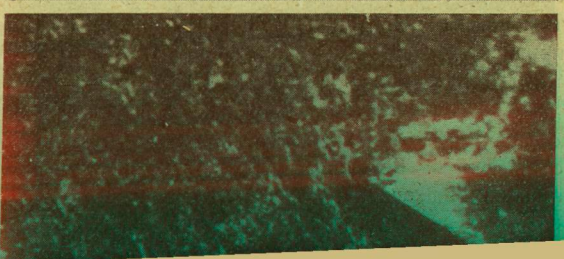
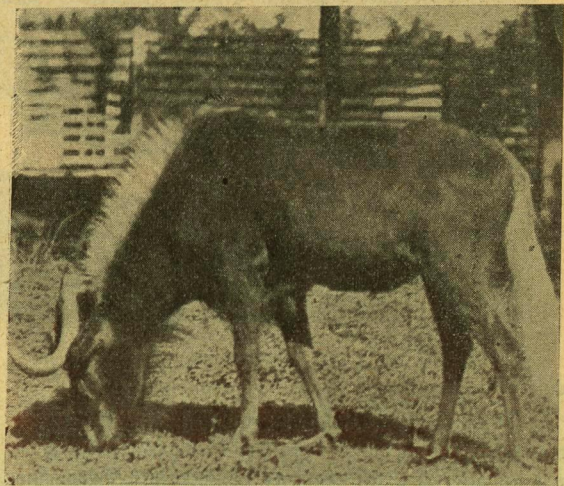
новими сусідами, маленькими резусами, і навіть
не звертає ніякої уваги на різні ласощі, що їй
пропонують... А взагалі вона поводить стримано,
незалежно, і до того-ж дуже ввічливо—так, на
схильність свого чоловіка піти за прикладом ма-
леньких резусів і поцілуватись, він дістав такого
штурхана, що полетів шкереберть аж на другий
бік житла... І мабуть більше в нього вже не було
ніяких бажань у той вечір!

Зовсім не те спостерігається в клітині павіанів-
великих малп. Там панує „він“ і бідна молоденька
самка (їй всього біля 2-х років) ніколи не має
змоги нічим поласувати, бо її шановний чоловік
вміє видирати ласощі в неї з рук і поїдає сам.

Зате мир і любов панує серед резусів. Ці мані-
сінські малпочки мають такі люб'язні серця, що
увесь час як не обнімаються, то цілуються.
Звичайно, це забавляє й сторонніх...

Так, наприклад, Архангельський ведмедик дуже
зацікавлено поглядає на резусів, хвилюється,
починає облизувати залізні ґрати, добре, вони
холодненькі і приємно освіжують, а потім знову
починає кидатись по клітині і, врешті, виводить
із себе поважну ведмедичку...

Не звертає уваги на все це тільки красень
олень. Він такий молодий і хитрий, що...

свої інтереси, свої потреби, і життя кожного, не дивлячись на зовнішню одноманітність, різняться одне від одного.

Муфлони настільки невибагливі в своїх потребах, що їх може задовольнити який-небудь пучечок трави, та бігання по штучній скелі, тоді як їхні сусіди, орли білоголові, й інші крилаті мешканці гір, зовсім по іншому сприймають життя. По їх ватаманених журбою очах видно, що їм хочеться волю, видно, як вони нудяться в малих клітинах. Сміють може про далекі краї, де на тлі блакитного неба вимальовуються величезні розпечені скелі, та блищать вічні білі сніги... Стогнуть орли і дивляться навкруг себе то жалібно, то суворо, то гнівно...

Сінгапурська-ж макака (досить солідна особа 20 років), мабуть, не зовсім погоджується з думкою орлів, бо на їх вона увесь час кидає не дуже цікаві погляди, зате дуже зацікавлена своїми

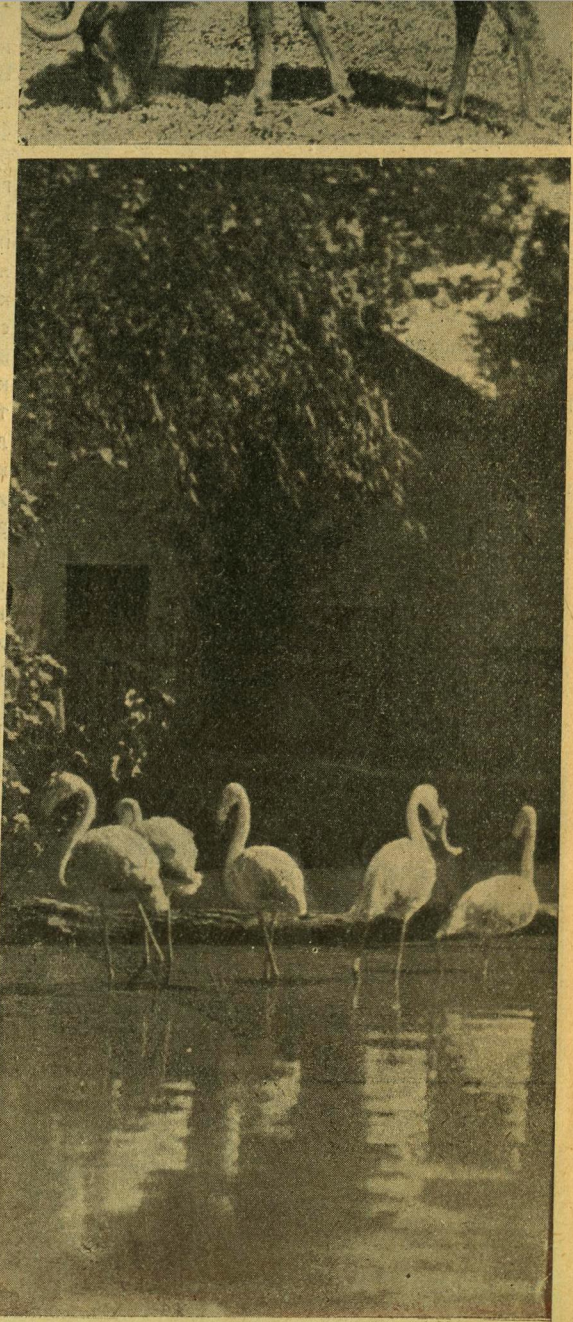
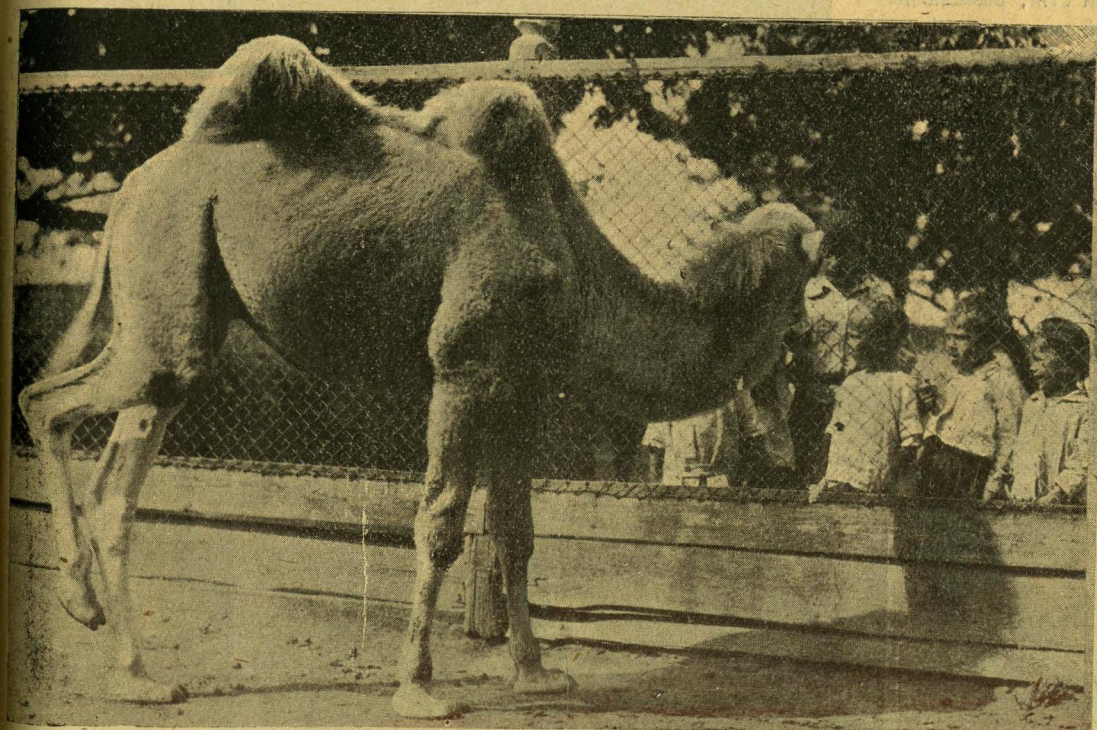
самка (їй всього біля 2-х років) ніколи не має змоги нічим поласувати, бо її шановний чоловік вмент видирає ласощі в неї з рук і поїдає сам.

Зате мир і любов панує серед резусів. Ці манісінські малпочки мають такі люб'ячі серця, що увесь час як не обнімаються, то цілуються. Звичайно, це забавляє й сторонніх...

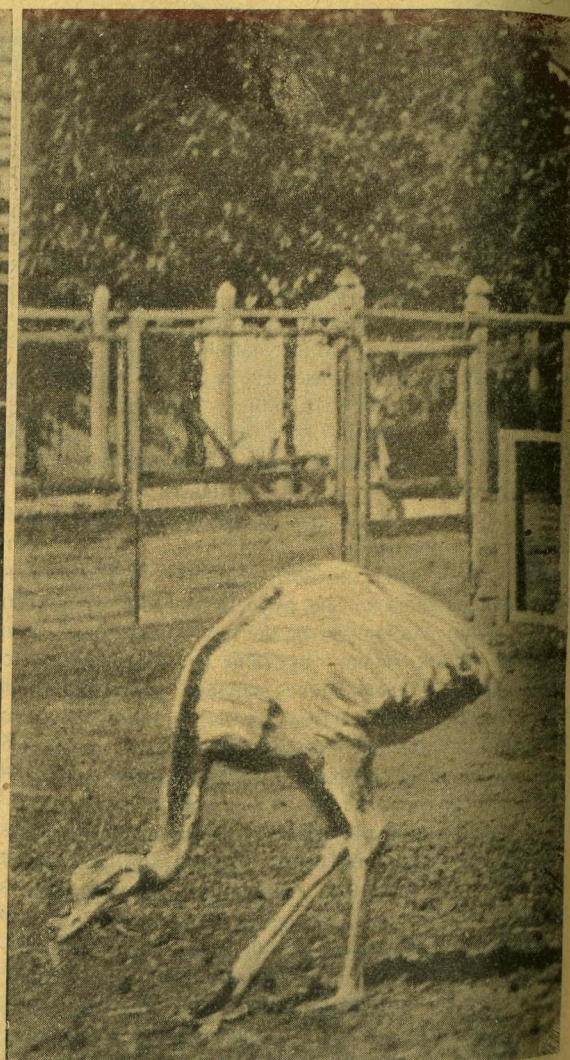
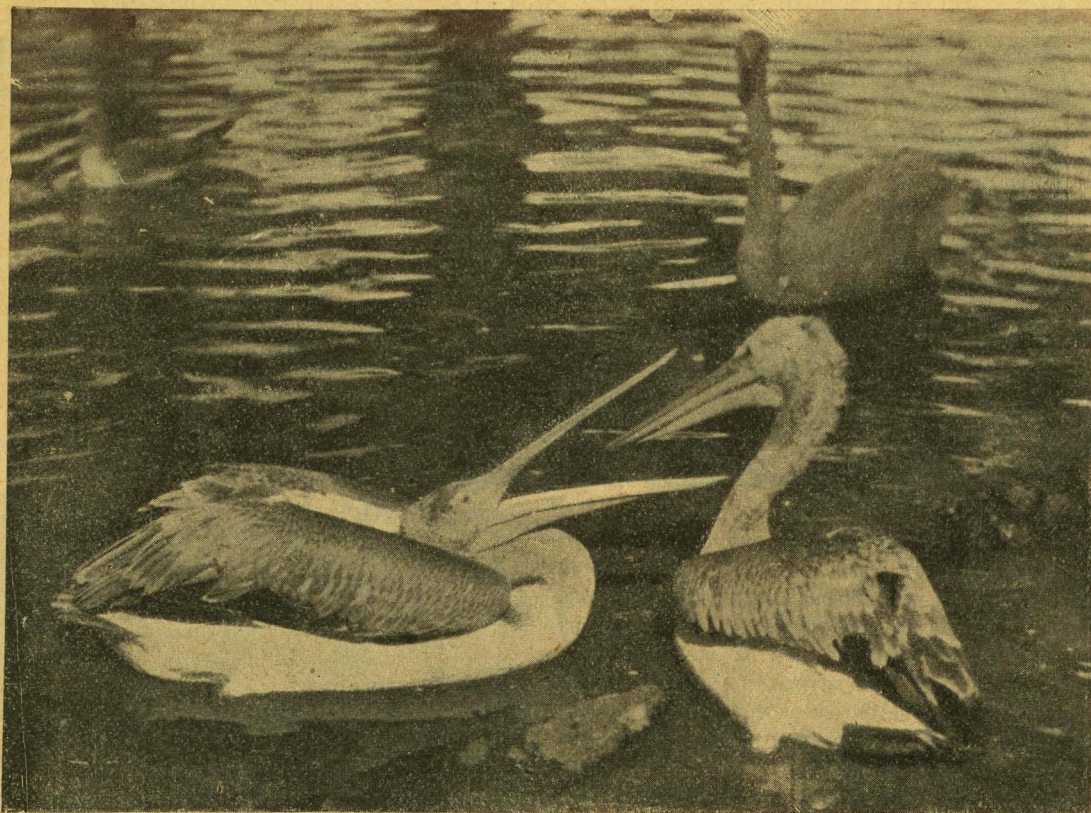
Так, наприклад, Архангельський ведмедик дуже зацікавлено поглядає на резусів, хвилюється, починає облизувати залізні ґрати, добре, вони холодненькі і приємно освіжують, а потім знову починає кидатись по клітині і, врешті, виводить із себе поважну ведмедицю...

Не звертає уваги на все це тільки красень олень. Він такий молодий і життєрадісний! У нього прекрасні гиллясті роги і закоханий він у плямисту сірооку лань.

Бо вони-ж знайомі ще з Асканії Нової і лань тут негербує ним...

Нагорі—леопарди; нижче—гну африканське; далі—фламінго; ліворуч—верблюд двогорбий.

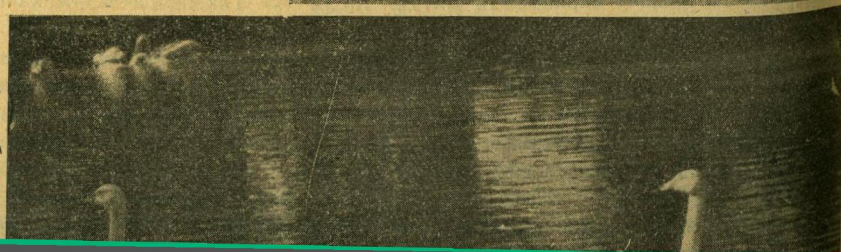

Навмисне манірно вигинаючись, красиво підскакує перед ним і увесь час стріляє очима...

Тільки зубро-бизон дивиться на це до-деякої міри скептично, щось бурмоче і так сопе, що чути аж на другий край саду; та волохатий „Як“ видко теж цілком солідарний з бизоном, бо з великим призиством поглядає в бік лані і тяжко зітхає. Чи не згадав він свого рідного Тибету?..

А тут-же поруч мирно пасуться молоденькі ослики, овечки мериноси та каракулеві, молоді й старі козулі. Всі вони їдять зелену ніжну травичку і зацікавлено поглядають іноді на свого сусіда їх дивує це рогате створіння схоже і з корою і з конем. А створіння те «Гну» Африканське з великим задоволенням уплітає вже другу порцію сіна. І тільки надбало помахве своїм пиш-

Не кричать уже на ставочку єгипетські гуси. не плавають лебеді, ніжні фламінго, пелікани.. Всі притихли, приготувались зустрічати ніч... Гуси посідали на березі і мріють про далекий Єгипет, фламінго, піднявши одну ніжку, рожеву, як стеблиночка невідомої прекрасної квіточки, поховали голівки під крильця і може згадують про сріблястий Ніл... А там далі посунули леопарди, льви й лисиці, сплять кролики, орли та малпи, сплять страуси, вовки й ведміді. Все об'яте кріпким сном... І може сняться їм гостроверхі пальми, запашні кедри, й крижані ліси. Засну-

Навмисне манірно вигинаючись, красиво підскакує перед ним і увесь час стріляє очима...

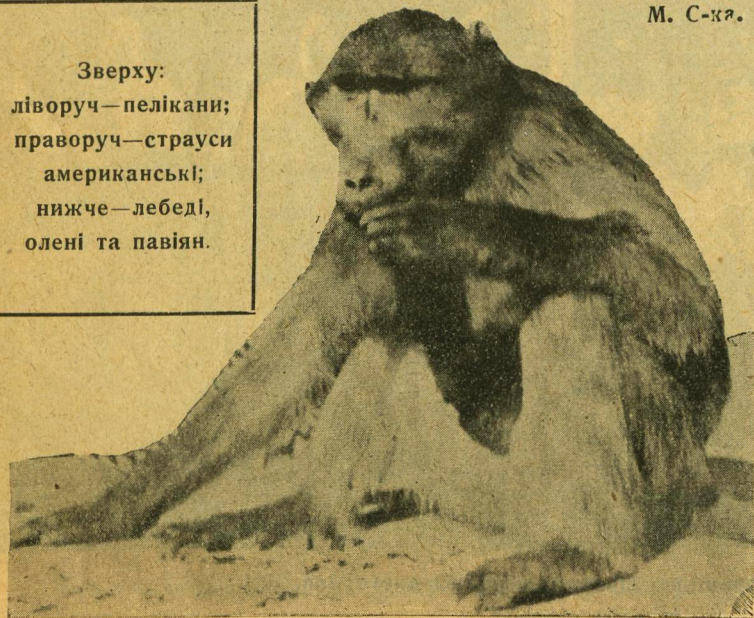
Тільки зубро-бизон дивиться на це до-деякої міри скептично, щось бурмоче і так сопе, що чути аж на другий край саду; та волохатий „Як“ видко теж цілком солідарний з бизоном, бо з великим прилизством поглядає в бік лані і тяжко зітхає. Чи не згадав він свого рідного Тибету?..

А тут-же поруч мирно пасуться молоденькі ослики, овечки мериноси та каракулеві, молоді й старі козулі. Всі вони їдять зелену ніжну травичку і зацікавлено поглядають іноді на свого сусіда їх дивує це рогате створіння схоже і з коровою і з конем. А створіння те «Гну» Африканське з великим задоволенням уплітає вже другу порцію вівса і тільки надбало помахує своїм пишним хвостом.

Почало смеркати. На обрії замість сонця червоніла тільки яскрава пляма, але й вона малу-по-малу зникла. Вогкий ароматний вечір огорнув сад і все затихло в ньому. В півтемноті вечора пливе змішаний аромат різних квітів і пригадується другий палкий південний то гармонійно-дозірований, то різко-пряний аромат джунглів...

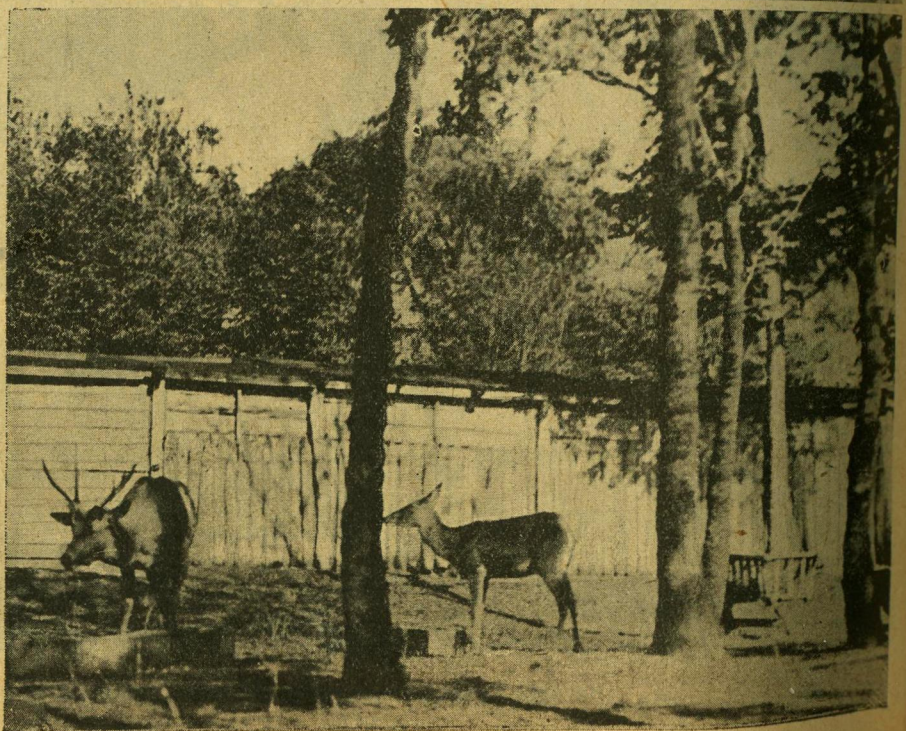
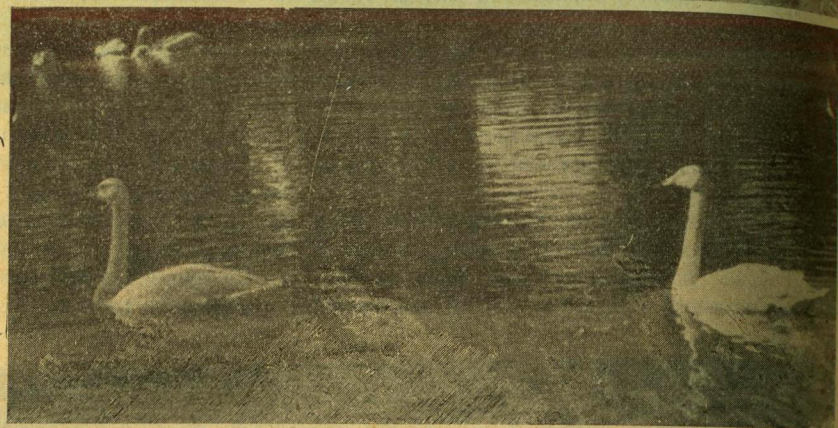
Все дрімає, в саду...

Зверху:
ліворуч—пелікани;
праворуч—страуси
американські;
нижче—лебеді,
олені та павіян.

Не кричать уже на ставочку єгипетські гуси.. не плавають лебеді, ніжні фламінго, пелікани.. Всі притихли, приготувались зустрічати ніч... Гуси посідали на березі і мріють про далекий Єгипет, фламінго, піднявши одну ніжку, рожеву, як стеблиночка невідомої прекрасної квіточки, поховали голівки під крильця і може згадують про сріблястий Ніл... А там далі поснули леопарди, льви й лисиці, сплять кролики, орли та малпи, сплять страуси, вовки й ведміді. Все об'яте кріпким сном... І може сняться їм гостроверхі пальми, запашні кедри, й кручені ліяни... Заснули звірі, заснули птиці, заснув сад.. А ніч уже розгорнула свій пишний стяг, розмальований золотим промінням місяця, і благодушно-радісні зорі вітали її своєю вічною дивно-прекрасною піснею...

М. С-кя.

КАЇР

Коли перегортаєш класичну працю Лейна про звичаї Єгипту то вражає та величезна зміна, що відбулась у цій країні за 70—80 років з моменту видання цієї книги.

Куди дівалась строгість звичаїв, релігійність, що доходила до нестями!

Сьогоднішній єгиптянин міський житель найменш хоче походити на африканця. Замість зручного, прекрасно пристосованого до клімату національного одягу, він носить європейський костюм, високий комірець і барвисту краватку. І, виражаючись до Європи, поспішає зняти останній залишок традиційного одягу свій червоний тарбуш (феска).

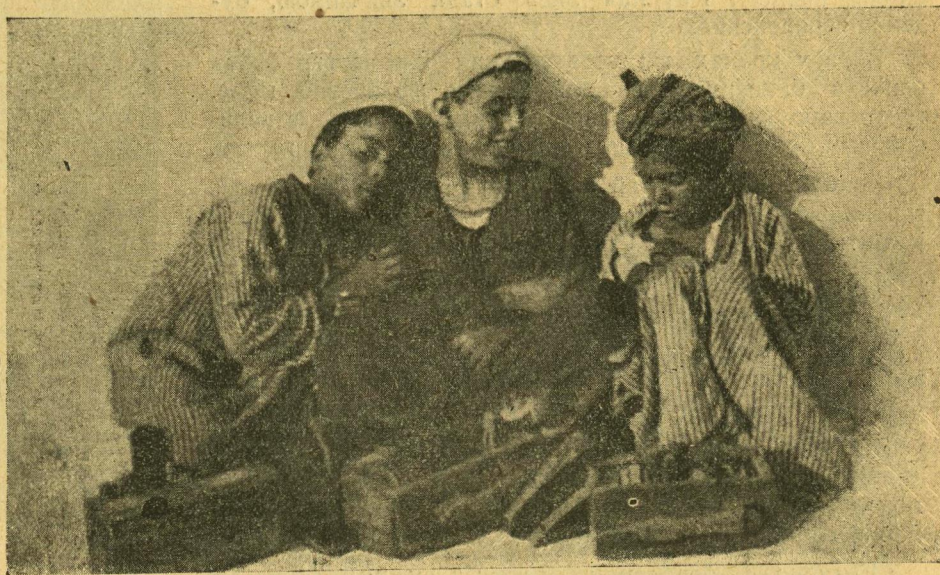
Коли вірити Лейнові, то раніш, підчас великого посту—Рамадана (продовжується він цілий місяць), удень усі кафе та ресторани були зачинені, відчиняючись тільки увечері, коли після заходу сонця правовірним дозволялося їсти. Тепер же внуки цих правовірних переповняють бари, де всупереч заповітам Магомета, п'ють французькі аперетиви (лікери) та американські дринки (спиртуоз).

Жінки виявили себе консервативнішими. До наших днів вони носять свою чорну верхню одіж і затуляють обличчя—правда, у міських жителях це накриття часто буває не товще від павутинок.

Часто ходиш по європеїзованому Каїру, дивишся в зеркальні вітрини з паризькими моделями і навспражки забуваєш про всяку Африку. Однак, трапляються пригоди, що вражають своєю віковою непорушністю.

Так було вчора, коли ми спускалися по Еммад - Ельдину, одній з найбільших європейських вулиць Каїра, геть чисто увішаній різнобарвними плакатами кінематографів. З однієї з вулиць побіч почувся свист, бій барабанів, дикі згуки волинок і характерні святочні вигуки арабських жінок.

Завиднілась процесія. Спочатку юрба душ в 50, очевидно, всяких нероб, за ними оркестр музик у залязаних синіх

Хлоп'ята, що чистять чоботи на вулицях Каїру, у „вільний“ час.

Небагаті сім'ї часто об'єднуються в такий спосіб для того, щоб зменшити видатки. Дійсно, нам ки нулось у віч бліде личко хлопчика років 6—7, що сидів в одній з карет, з червоним, з золотимирозводами, тарбушем на голові.

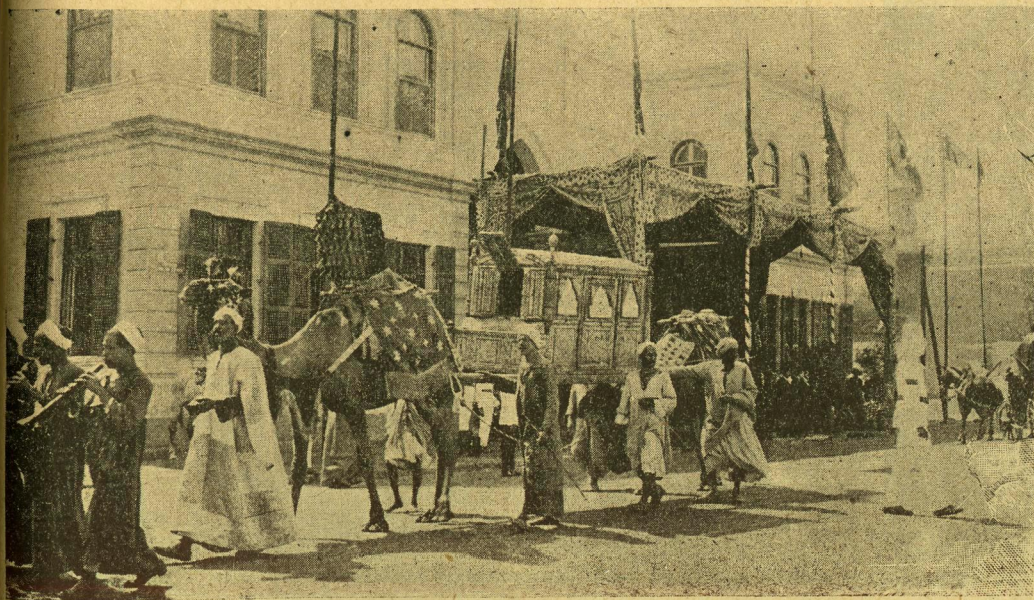
павутинки.

Часто ходиш по європеїзованому Каїру, дивишся в зер-
кальні вітрини з паризькими моделями і навспражки забуваєш
про всяку Африку. Сднак, трапляються пригоди, що вражають
своею віковою непорушністю.

Так було вчора, коли ми спускалися по Еммад - Ельдину,
одній з найбільших європейських вулиць Каїра, геть чисто
увішаній різнобарвними плакатами кінематографів. З однієї з
вулиць побіч почувся свист, бій барабанів, дикі згуки волинок
і характерні святочні вигуки арабських жінок.

Завиднілась процесія. Спочатку юрба душ в 50, очевидно,
всїхх нероб, за ними оркестр музик у заялзених синїх
костюмах військового зразку, що завзято дули у флейти та
били в барабани. За ними кілька допотопних карет, повних
жінок та дітей. Далі йшов паланкин, його тягли два верблюди.
А при кінці знов кілька карет і безкінця, очевидно, гостей, що
йшли пішки. Тут-же підстрибували акробати, показуючи свої
немудрі фокуси та випрохуючи гроші у людей.

Виявилось, що ми маємо діло зразу-ж з двома святами з
одного боку, тут відбувалось весілля—в паланкинї була молода
з другого боку, відбувався обряд обрізання.

Весільний поїзд. Посередині паланкин з молодою.

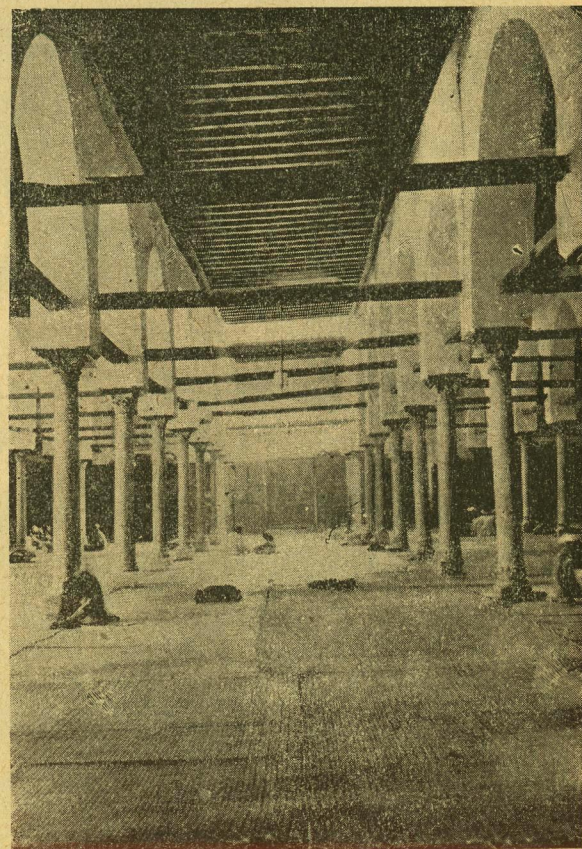
сно, нам ки-
нулось у віч-
бліде личко
хлопчика ро-
ків 6—7, що
сидів в одній
з карет, з
червоним, з
золотимироз-
водами, тар-
бушем на го-
лові.

У мусуль-
ман обрізання
відбувається в
дітей саме та-
кого віку, а ин-
коли навіть піз-
ніше.

Пройшли
останні уча-

Жінки—музики, на арабському весіллі.

Одна з галерей Ель-Асхарського університету в Каїрі.

сники процесії і вулиця знов стала звичайною, буденно-європейською.

В двох кроках від велетенських кінематографів, в одній з бокових вулиць, видніється величезне кафе, густо запружене темно-шоколадними людьми, з величезними білими тюрбанами, обгорнутими кругом голови.

Вони п'ють каву, чай і голосно розмовляють якоюсь гортанною мовою. Це бербетини нубійці, населення країн на південь від Єгипта.

Цих нубійців у Каїрі беруть за прислугу і їх є 80% усієї чоловічої прислуги в цьому місті.

Вони живуть своїм відокремленим життям, розмовляють своєю мовою мають своїх шейхів (старшин), що керують їхніми справами і відповідають за них.

Зібравши трохи грошей, вони їдуть знов до своєї далекої країни, де їх чекають сім'ї, що ніколи не покидають насиджених місць, спокійно ждучи повернення своїх чоловіків та братів.

Недурно ці берберини здаються чужими серед 4-х поверхових будинків та зеркальних вітрин—такими-ж чужими, як продавець „тамаринди“—тубільського прохолодного питва, що блукає тут-же, поблискуючи на сонці своїм мідяним глечиком. Ще квапливо чимчикують по вулицях маленькі ослики, уквітчані жовтими та блакитними бусами, але вже воркоче поруч їх грузовик—важкий символ заморської цивілізації.

Арабське кафе в одному з кварталів Каїру.

Ще великі-арабські квартали з вузькими вуличками та вікнами, з дрібними ґратами—мушарабнею. Але помалу прорізають їх прямі—широкі проспекти і поволі, але неухильно Європа шириться в самому серці Африки.

Каїр 30/VII—25 р.

Бутксер.

Лови дельфінів.

„Перевесник Жовтня“

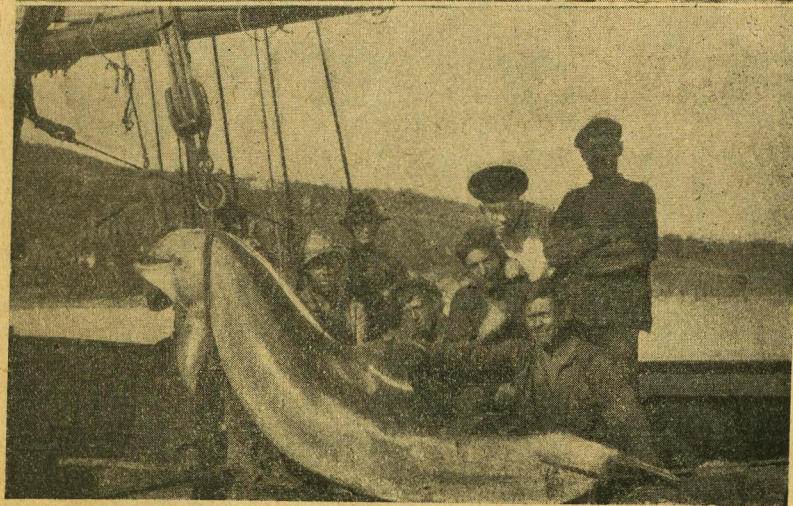
Уривок з поеми Ол. Коржа.

Хлоп'ятко не журися,

Ах проясній жура!

Було червоним листя

Лови дельфінів.

Дельфінів ловлять у Чорному морі. Жир з них йде
на технічні потреби.

„Перевесник Жовтня“

Уривок з поеми Ол. Коржа.

Хлоп'ятко не журися,
Ах проясній жура!
Було червоним листя
За тебе в сьомий раз...

У восьмий, у дев'ятий
Зачервоніє знов.
Й тобі, моє хлоп'ятко,
Впаде до ніг воно...

Повз тебе одноліток
Пройшов 'осінні дні.
Чи ти його помітив
Скажи, Вітась, мені.

Тобі ще невідомий
Він рідний, чарівний.
На той рік вже знайомим
Ти певно будеш з ним...

Вітасику мій юний,
Тепер ти не один.
Заграють в серці струни
І підеш до Комуни
Ти з Жовтнем молодим!..

ЗОЛОТОНОШЬКА ЕЛЕКТРОСТАНЦІЯ

Занедбане колись...

В долині, огорнуте з одного боку болотами здруженими селами, лежить місто Золотоноша.

Відкіля пристало йому таке назвище того не відаю, тільки це швидче „Болотоноша“...

Снують спогади, що за незапам'ятних часів, через те текла велика річка, а нею возили воїводи податок цього і взялася назва.

Золотоноша місто селянське, з великим торгом.

На ринок викидається дуже багато сировини й вари тут скидаються на справжній ярмарок.

В минулому Золотоноша мала вигляд торгового містечка і хоч бряжчала „копиталами“ все-ж була обідня, брудна й відстала.

За горожанської та імперіялістичної війни вона істотним підупала.

Але останніми роками Золотоноша почала помалу оживатись.

Ремонтувались будівлі, латались шляхи і коли півтора роки тому заходами місцевого комунвідділу, забили по околицях ліхтарики (гасові) Золотоношчани отримували:

— Ге-ге... Вибиваємось у люди...

Скоро там, де бродили собаки зашелестіли молоді дерева, а на місці бруду широко розкинувся оріховий сад (посадки 24 року).

З початком року 1925-го комунгосп замислив шось в Золотоношці, — електрифікувати місто з околицями.

Чули обивателі про ці заходи і яхидно кивали:

— Ну, ну... побачимо що вийде...

А вийшло те, що 2—4 січня т.р. трактор Шрамківський комбінату „Відродження“ ввіз у місто локомотив „Відродження“ на 180 кін. с. і весною 25 року було закладено електростанцію.

Будується її під доглядом досвідченого техника в околицях міста Золотоноші, і на сьогодні вона має напівзакінчений вигляд.

Це велетенський будинок, що підноситься над усіма будівлями й вражає своїми розмірами.

Водночас все місто до найглухіших закутків взято лінії електрифікації розраховано на три періоди:

В перший — буде освітлено все місто й переведено на електрику частину підприємств, в другу й третю буде здійснено електрифікацію міста й району радіусом в 16 км.

Повна електрифікація обійдеться комунгоспу в 100 тисяч карб. А коли план електрифікації буде виконаний — дешеве світло матиме населення 26 сіл району.

Між тим до останнього часу не було ніякої електрики в Золотоноші.

електростанцію.
Будується її під доглядом досвідченого техника в осередку міста Золотоноші, і на сьогодні вона має напівзакінчений вигляд.

Це велетенський будинок, що підноситься над усім містом і вражає своїми розмірами.

Водночас все місто до найглухіших закутків взято лініями. Роботу по електрифікації розраховано на три періоди:

В перший—буде освітлено все місто й переведено на електрику частину підприємств, в другу й третю буде закінчено електрифікацію міста й району радіусом в 16 км. Повна електрифікація обійдеться комунгоспові в 100 тисяч карб. А коли план електрифікації буде виконано цілком—дешево світло матиме населення 26 сіл району. Мій сусід до останнього часу не йняв віри цьому. Мовляв, нічого не буде...

І от коли електричну лінію стлали нашим кутком—я весь тремтів—де закопають стовпа.

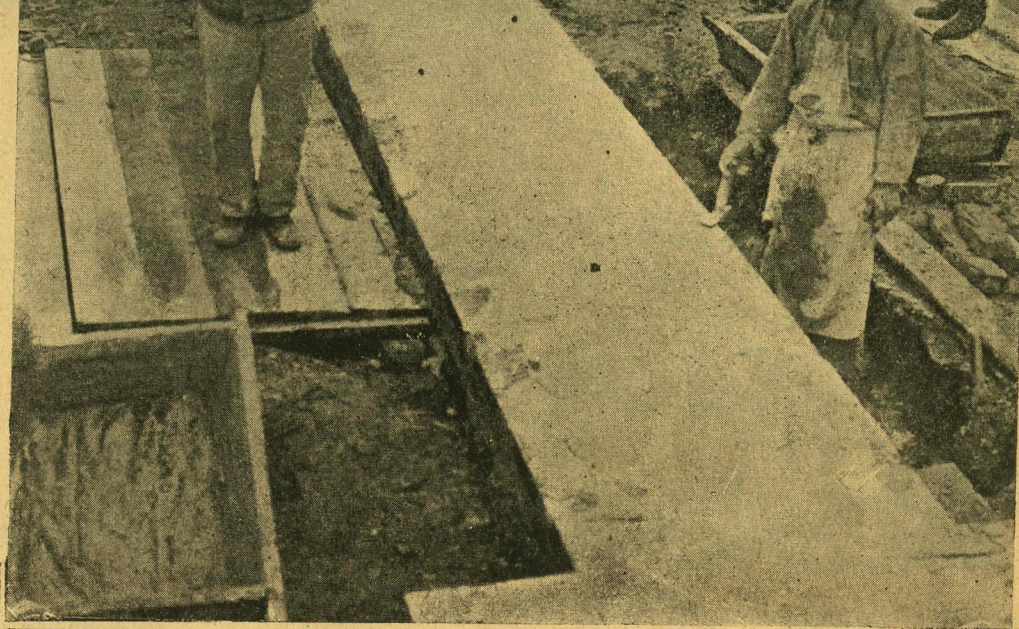
Закопали як-раз проти сусідового двору.

Над вечір -вихожу до перелазу.

Поруч у дворі пораяється сусід.

Мовчимо...

О. Ясний.

...Трактор ввіз у місто локомотива й весною 25 р. було закладено електростанцію...

ЧЕРВОНИЙ СПОРТИНТЕРН

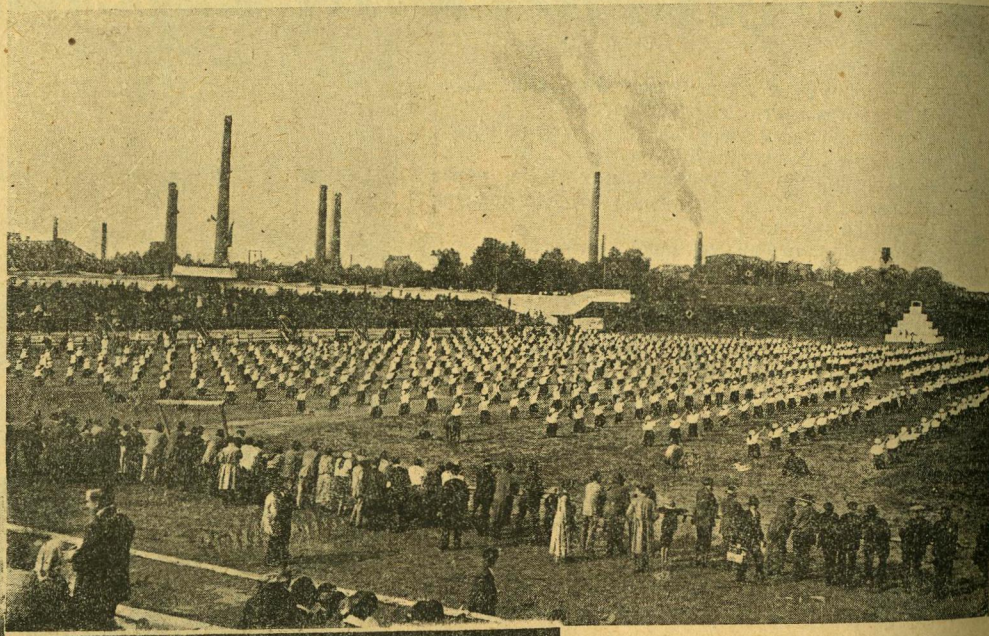
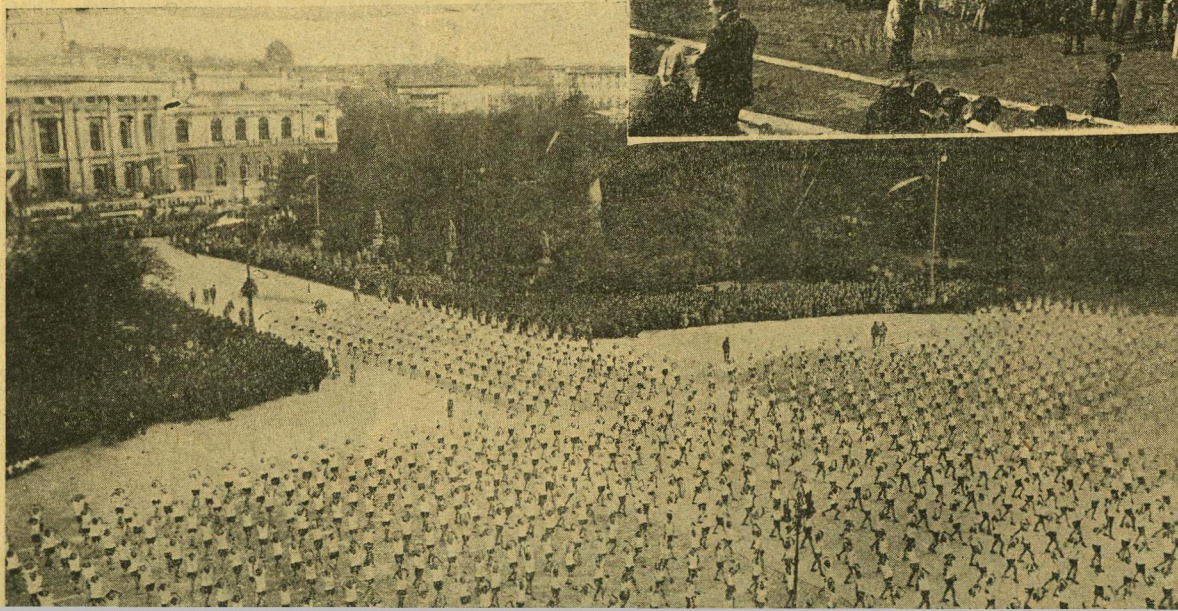
Базою Червоного Спортінтерну, природна річ, є СРСР та й не тільки числом робітників-спортсменів.

Фізичне виховання має нині своїм завданням підготувати й зміцнити робітничі сили для рішучої боротьби з буржуазією.

Після СРСР найбільша секція — то є Федерація Робітнич. гімнастич. товариств у Чехословаччині. Тепер у Федерації бере участь 95.000 членів.

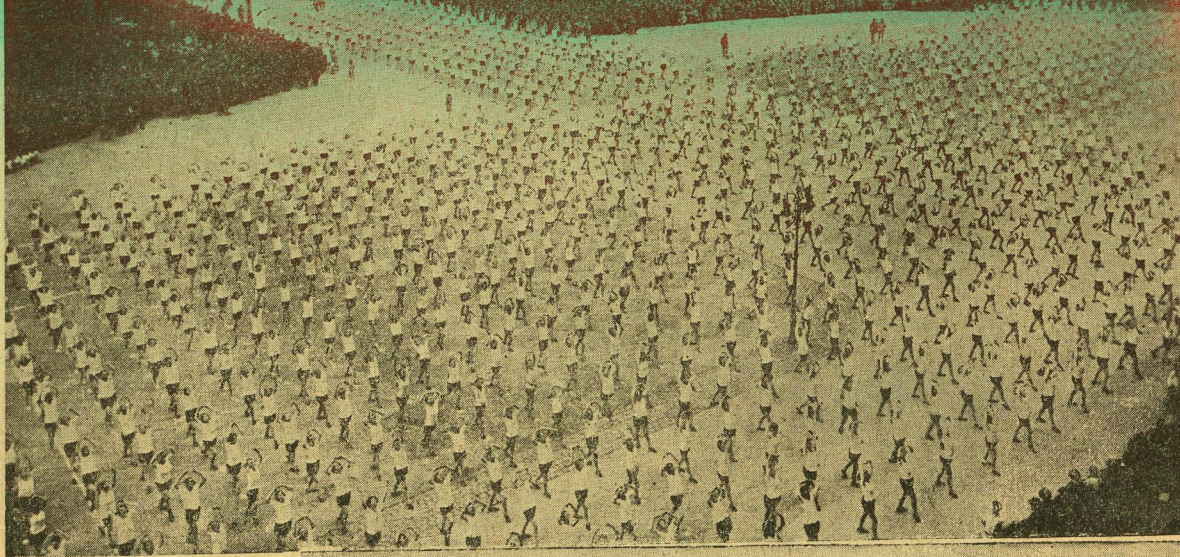
Федерація влаштувала два величезні виступи 1921 й 1922 р. з участю кількох десят тисяч робітників, перший виступ навіть з участю над сто тисяч.

Проти Федерації провадять завзяту боротьбу уряд, буржуазні, соціал-демократичні та ін. зрадницькі організації. Дітям заборонено брати участь у роботі товариств Федерації. Нині підготовлюється об'єднання Федерації з футбольними гуртками „Червоні Зорі“, союзом робітників велосипедистів та союзом робітників туристів.

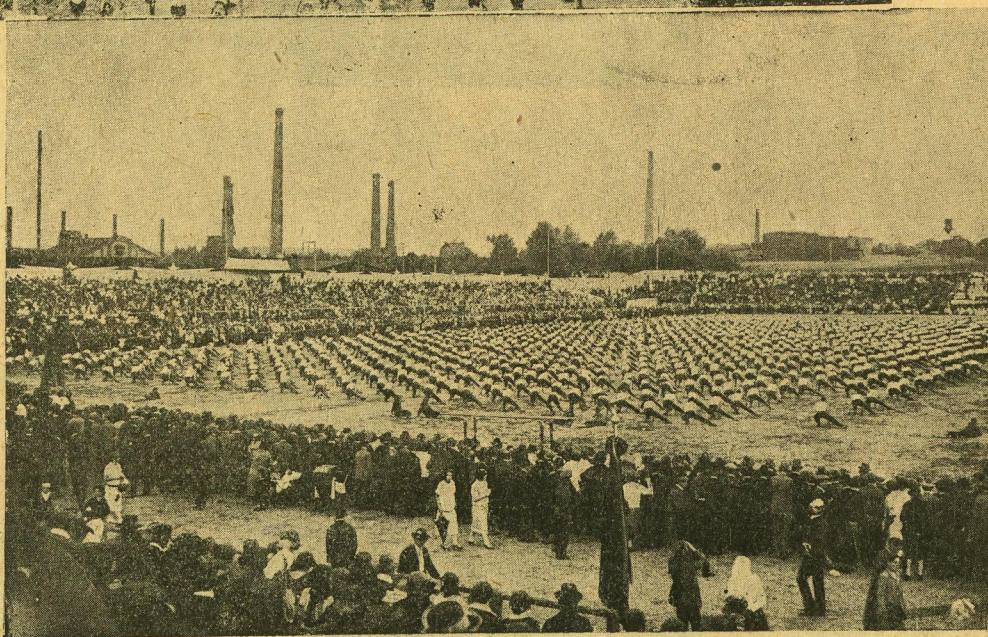
шої роботи боротьбу за єдність пролетарського спортивно-гімнастичного руху. Спортивна Федерація праці (секція Ч.С.І.) тепер бере активну участь у кампанії за єдиний фронт. Французька Федерація має супроти себе теж сильно дужого ворога, а саме буржуазні спортивні організації, що приховують свій класовий характер під личиною нейтральності спорту, дарма що всі дуже добре знають, що їм допомагає коштами військового міністерства і всі мають у своїх програмах військову підготовку.

У Скандинавських краях панує

що приєднуються до революційного пролетарського руху в Чехословаччині, але досі не вступала до Ч. С. І. Федерація видає три журнали чеською, один—словацькою й мадярською мовами. Федерація видала теж чимало брошур технічного та політичного змісту. Нині підготовляється чеське видання „Пролетарського Спорту“.

У Франції виникла секція Ч.С.І. таким самим робом. 1923 року на З'їзді робітників-спортсменів більшість визнала принципи Ч.С.І. і висловила думку приєднатися до нього. Секція нині об'єднує мало не 600 робітників-спортсменів. Квітневий З'їзд 1925 року поклав за підвалину даль-

Вправи робітничого гімнастичного та спортивного Союзу Австрії у Відні на Ратгаузплаці.

у кампанії за єдиний фронт. Французька Феде, ація має супроти себе теж сильно дужого ворога, а саме буржуазні спортивні організації, що приховують свій класовий характер під личиною нейтральності спорту, дарма що всі дуже добре знають, що їм допомагає коштами військове міністерство і всі мають у своїх програмах військову підготовку.

У Скандинавських краях панує буржуазний спортивний рух. Навіть і в Швеції і в Данії нема ще самостійних робітничих спортивних організацій. Тільки в Норвегії пощастило зміцнити наші позиції. Норвезький Спортивний Робітничий Союз (секція Ч.С.І.) об'єднує тепер мало не 10.000 членів. Із буржуазних спортивних організацій підчас великих страйків 1920 й 1921 р. зформувалися загони страйкбрехерів.

В Америці організуються под проводом Ч.С.І. робітничі спортивні об'єднання. В Урагваї вже працює секція Червоного Спортінтерну, в ній здебільш беруть участь комуністичні елементи.

В Італії, Болгарії й Естонії наші секції були погромлені фашистськими насильниками.

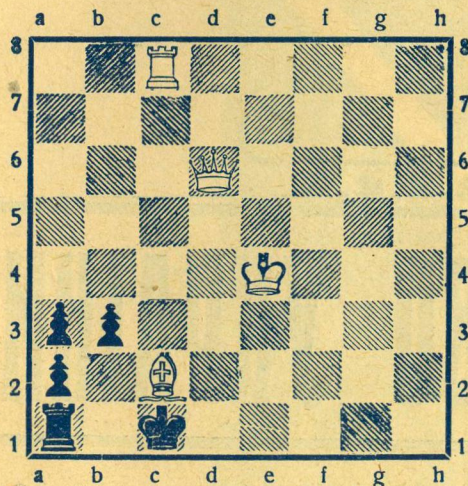
Окрім того, Червоний Спортінтерн має зносини з Канадою, південною Африкою, Палестиною, Англією, Голандією, Південною-Славією, Польщею та іншими країнами, звідки дістаємо відомості, що там уже починають закладатись самостійні робітничі спортивно-гімнастичні союзи.

Центральний Научний
Університет

ШАХИ ТА ШАШКИ

За редакцією І. Л. ЯНУШПОЛЬСЬКОГО.

Завдання ч. 15. Ф. Палитша.

Білі — Кр е4 Фd6 Тc8 Сс2 (4).

Чорні — Кр c1 Т a1 п. a2, a3, b3 (5).

Мат за два ходи.

Партія ч. 15. Ферзевий гамбит.

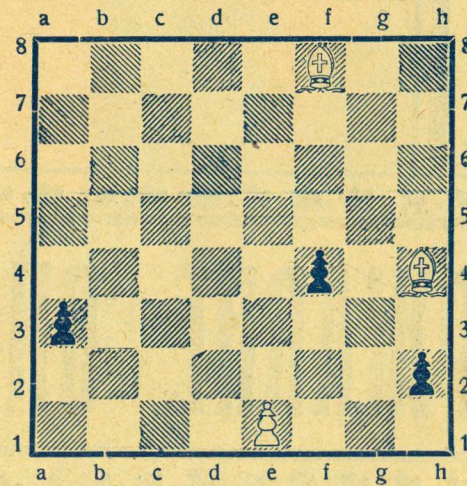
Відіграно на Всесоюзному турнірі чемпіонати у Ленінграді у серпні 1925 р

Білі — Ю. Д. Боголюбов.

Чорні — І. Л. Рабинович.

1. К g1 — f3	d7 — d5	22. g2 : f3	Т е8 — d8
2. d2 — d4	К g8 — f6	23. Т d1 : d8+	Т b8 : d8
3. c2 — c4	c7 — c6	24. Т c1 : c6	Т d8 — d2
4. e2 — e3	g7 — g6	25. a2 — a3	Т d2 — a2
5. К b1 — c3	С f8 — g7	26. К c7 — b5	К b6 — a4
6. С f1 — d3	0—0	27. Т c6 — c7?	С g7 — f6
7. 0—0	d5 : c4	28. С a6 — b7	К a4 — b6
8. С d3 : c4	С c8 — g4	29. С b7 — d5	К b6 : d5

Етюд ч. 11. В. В. Локотьянова.

Білі — Д f8, h4 ш. e1 (3).

Чорні — ш. a3, f4, h2 (3).

Білі виграють.

Хроніка.

Всесоюзний шаховий турнір-чемпіонат 1925 р. почався у Ленінграді 10 серпня і закінчився 5 вересня. Брали участь 20 найкращих шахматистів Союзу. 1-ий приз і звання чемпіона СРСР 1925 р. виграв торішній переможець чемпіоната—Юхим Дмитрович Боголюбов (Київ—Німеччина).

Результат турніра: Боголюбов виграв 14 з 19, Левенфіш 13. І. Рабинович 12½, Верлінський 12, Дуз-Хотимірський 11½, Готтільф, Іллін—Женевський і Романовський по 11.

Відіграно на Всесоюзному турнірі чемпіонати у Ленінграді у серпні 1925 р

Білі — Ю. Д. Боголюбов.

Чорні — І. Л. Рабинович.

1. К g1 — f3	d7 — d5	22. g2 : f3	Т e8 — d8
2. d2 — d4	К g8 — f6	23. Т d1 : d8+	Т b8 : d8
3. c2 — c4	c7 — c6	24. Т c1 : c6	Т d8 — d2
4. e2 — e3	g7 — g6	25. a2 — a3	Т d2 — a2
5. К b1 — c3	С f8 — g7	26. К c7 — b5	К b6 — a4
6. С f1 — d3	0 — 0	27. Т c6 — c7?	С g7 — f6
7. 0 — 0	d5 : c1	28. С a6 — b7	К a4 — b6
8. С d3 : c4	С c8 — g4	29. С b7 — d5	К b6 : d5
9. h2 — h3	С g4 : f3	30. e4 : d5	С f6 — h4
10. Ф d1 : f3	К b8 — d7	31. d5 — d6	Т a2 — d2
11. Т f1 — d1!	e7 — e5	32. d6 — d7	a7 — a6
12. d4 — d5!	Ф d8 — c7	33. К b5 — a7!	С h4 : f2+
13. d5 : c6	b7 : c6	34. Кр. g1 — f1	С f2 — b6
14. e3 — e4	Т e8 — b8	35. Т c7 — b7	С b6 : a7
15. b2 — b3	К d7 — b6	36. Т b7 : a7	Кр g8 — f8
16. С c4 — a6	Т f8 — e8	37. Кр f1 — e1	Т d2 — d4
17. С c1 — g5!	К f6 — d7	38. Т a7 : a6	Т d4 : d7
18. b3 — b4	К d7 — f8	39. b4 — b5	Кр f8 — e7
19. Т a1 — c1	К f8 — e6	40. a3 — a4	Т d7 — d3
20. К c3 — b5!	К e6 : g5	41. Т a6 — a7+	Кр e7 — d6
21. К b5 : c7	К g5 : f3+	42. a4 — a5	Чорні здалися.

Розв'язання завдань уміщених в журналі „Всесвіт“.

Ч. 9. О. Немо 1. Кр. f2 g5 2. С g3 i 3. С g2.

Ч. 10. Д. Махліна 1. С d5 — c4.

Ч. 11. А. Гуецького 1. К g3 — f5.

Всесоюзний шаховий турнір-чемпіонат 1925 р. почався у Ленінграді 10 серпня і закінчився 5 вересня. Брала участь 20 найкращих шахматистів Союзу. 1-ий приз і звання чемпіона СРСР 1925 р. виграв торішній переможець чемпіоната—Юхим Дмитрович Боголюбов (Київ—Німеччина).

Результат турніра: Боголюбов виграв 14 з 19, Левенфіш 13. І. Рабинович 12½, Верлінський 12, Дуз-Хотимірський 11½, Готтільф, Іллін—Женевський і Романовський по 11, А. Рабинович і Сергеев по 10, Вільнер (чемпіон України), Зубарьов і Куббель по 9½, Селезнев 9, Григорьев 8, Касперський 7, Созін 6½, Ненароков 5 і Кутузов 4.

В турнірі міст 1-ий приз і звання маестро СРСР достався Моделю (Ленінграда), 2-ое—Марському (Катеринослав).

У Всесоюзному турнірі робітників 1-ий приз виграв Лесман (Ленінград). З України брали участь Богданов (Київ), Тесленко, Шапіро і Фрейдберг (Харків).

У Всесоюзному турнір—чемпіонати в шашки 1-ий приз і звання чемпіона СРСР в шашки виграв В. Мідков, далі Кукуєв, Іванов. Воронцов, Круталевич, Лисенко (чемпіон України) і інші.

Юхим Дмитрович Боголюбов.

Переможець Всесоюзного турнір-чемпіоната 1924 й 1925 р.; у серпні ц. р. виграв 1-й приз на міжнародному турнірі у Бреславі (Німеччина).

ДЕРЖАВНЕ ВИДАВНИЦТВО УКРАЇНИ

Харків, Спартаківський пров., ч. 3.

В книгарнях ДЕРЖВИДАВУ

у великому виборі **ПІДРУЧНИКИ**
для шкіл всіх типів, **ПЕДА-**
ГОГІЧНА ЛІТЕРАТУРА.

ШКІЛЬНЕ ПРИЛАДДЯ: пера,
оливці, зшитки, папер та инш.
ЛІТЕРАТУРА З УСІХ ГА-
ЛУЗЕЙ ЗНАННЯ.

НОВІ КНИЖКИ всіх видавництв
СРСР.

КОМПЛЕКТУЮТЬСЯ БІБЛІ-
ОТЕЧКИ від 1 карбованця і

вище на жадання організацій
та окремих осіб.

Всім установам Наркомосвіти, про-
фесійним та кооперативним
організаціям, всім робітникам
та службовцям, а також чле-
нам комнезамів, сільбудів, хат-
читалень, під гарантійне зоб-
ов'язання—**КРИДИТ І**
МАКСИМАЛЬНА
ЗНИЖКА.

Центральний Торговельний Відділ Харків, Спартаківський пров., 3.

у великому виборі **ПІДРУЧНИКИ**
для шкіл всіх типів, **ПЕДА-**
ГОГІЧНА ЛІТЕРАТУРА.

ШКІЛЬНЕ ПРИЛАДДЯ: пера,
оливці, зшитки, папер та инш.
ЛІТЕРАТУРА З УСІХ ГА-
ЛУЗЕЙ ЗНАННЯ.

НОВІ КНИЖКИ всіх видавництв
СРСР.

КОМПЛЕКТУЮТЬСЯ БІБЛІ-
ОТЕЧКИ від 1 карбованця і

Центральний Торговельний Відділ Харків, Спартаківський пров., 3.

Філії ДВУ:

В УСРР: Ізюм, Житомир, Коростень, Шепе-
тівка, Луганськ, Старобільськ, Кате-
ринослав, Запоріжжя, Кривий Ріг,
Мелітопіль, Павлоград, Кам'янка,
Лозово-Павлівка, Лозова, Н.-Мо-
сковськ, Київ, Бердичів, Черкаси,
Умань, Корсунь, Одеса, Миколаїв,
Херсон, Першотравенськ, Зінов'євськ,
Винниця, Проскурів, Каменець, Мо-

вище на жадання організацій
та окремих осіб.

Всім установам Наркомосвіти, про-
фесійним та кооперативним
організаціям, всім робітникам
та службовцям, а також чле-
нам комнезамів, сільбудів, хат-
читалень, під гарантійне зобов'язання—**КРИДИТ І**
МАКСИМАЛЬНА
ЗНИЖКА.

гилів, Тульчин, Жмеринка, Гайсин,
Полтава, Прилуки, Кременчук, Луб-
ни, Ромни, Лохвиця, Гадяч, Золото-
ноша, Кобеляки, Переяславль, Черни-
гів, Городня, Сновськ.

В РСФРР: Москва, Ленінград, Ростов н/Д,
Краснодар, Армавір, Саратов, Воро-
ніж, Омськ.

За кордоном: Прага (Чехо-Словаччина) для
З. Європи, Мон-Реале (Канада) для
Америки.

Жадайте каталоги для шкіл Соцвиху, Профсожу, шкіл робітничої молоді. Фабза-
вучу, Радпартшкіл, та ВУЗ'ів.

Жадайте „Щотижневий Бюлетень нових книжок Держвидаву“.

Центральна Научн.